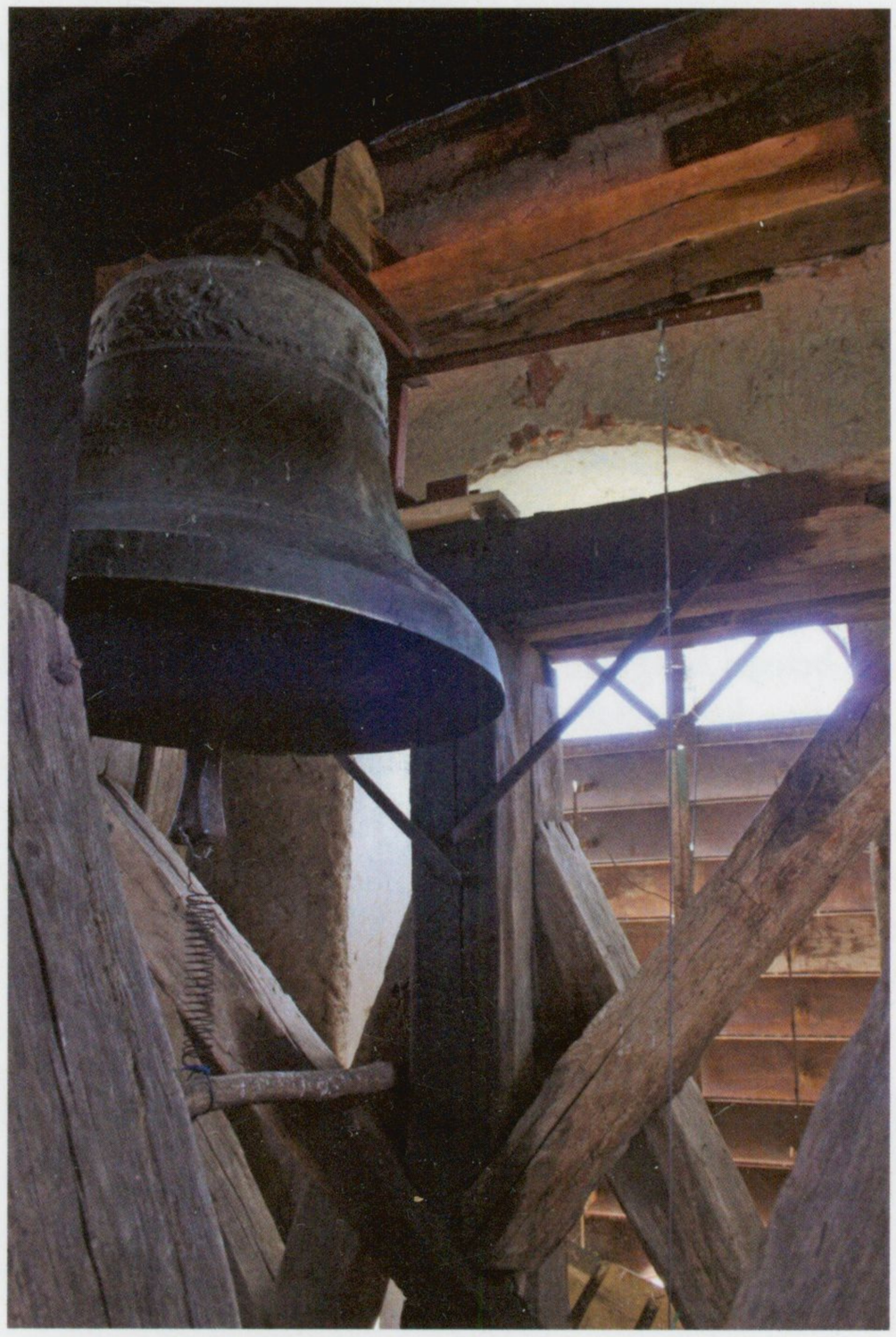
Új kéve

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA

Énlaka unitárius templomának egyik harangja (MVP felvétele)

Kányádi Sándor

Harangfölirat

(ars poetica)

azért harang a harang
hogy hívja az élőket
temesse a holtakat
s hogy árvíz jégverés
tűzveszély idején
s hódító horda láttán
félreverjék

1986

MOLNÁR-VERESS PÁL *lelkész*
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Tel: 033–275 022 Mobil: 070–602 29 68
Magán mobil: 073-578 01 55
E-mail: tggparokia@gmail.com

EGYHÁZI TISZTSÉGVISELŐK

Dr. SEBESTYÉN GÁBOR
a Stockholmi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács világi elnöke
országos főfelügyelő
126 47 HÄGERSTEN Fastlagsvägen 42/1
Tel: 08–184 172 Mobil: 073–966 04 75
E-mail: g.sebestyen@comhem.se

GAAL ANDRÁS
a Jönköpingi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
országos főgondnok
567 31 VAGGERYD Smedbygatan 21
Tel: 0393–161 69
E-mail: gaal.andras@telia.com

TÓTH ILDIKÓ
a Sölvesborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
országos főjegyző
294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlsg 4 H
Tel/Fax: 0456–140 37 Mob: 073–025 40 14
E-mail: tothildiko41@gmail.com

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN
a Malmöi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
217 46 MALMÖ Roskildevägen 9 A
Tel: 040–267 638
E-mail: katalinpp@hotmail.com

Ifj. VASZI ÁRPÁD
a Helsingborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
254 49 HELSINGBORG Jaktfalsgatan 62
Mobil: 076-008 08 76
E-mail: avaszi@tele2.se vagy avaszi@yahoo.se

PAKUCS BERNADETT
központi pénztáros
433 51 ÖJERSJÖ Visaren 5
E-mail: pakucsbernadett@yahoo.com

DEÁK GYÖRGY
a Boråsi Gyülekezet felügyelője
507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: 033–230 307
E-mail: deak.gyuri@hotmail.com

SOÓS ERZSÉBET
a Ljungbyi Gyülekezet felügyelője
341 31 LJUNGBY Tegelbruksgatan 6
Tel: 0372–848 35 Mobil: 072-518 48 35
zsoka125@hotmail.com

FEKETE JENŐ
az Eskilstunai Gyülekezet felügyelője
633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: 016–120 039 Mobil: 070–920 33 72
E-mail: jeno.fekete43@gmail.com

HERCZEGHNÉ Dr. JUHÁSZ EDIT
az Uppsalai Gyülekezet megbízott felügyelője
740 22 BÄLINGE Åkerby 219
Mobil: 073–772 68 25
E-mail: hunszkita@gmail.com

JORDÁKY BÉLA
a Göteborgi Gyülekezet felügyelője
428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: 031–795 25 02 Mobil: 070–562 31 08
E-mail: bela.jordaky@telia.com

PÉTER CSABA
a Växjöi Gyülekezet felügyelője
a Szeretetszolgálat id. országos megbízottja
352 55 VÄXJÖ Raskens väg 51
Mobil: 070–454 51 21
E-mail: csaba.peter@hotmail.com

REHÓ ISTVÁN
a Västeråsi Gyülekezet felügyelője
723 51 VÄSTERÅS Glasbägargatan 7
Tel: 021–120 991
E-mail: gerd@jowork.se

SÁRKÁNY SÁNDOR
a Halmstadi Gyülekezet felügyelője
312 40 GENEVAD Lillgatan 2
Mobil: 070–972 46 78
E-mail: sandorsarkany@yahoo.com

Külföldről előbb Svédország hívószámát, a **0046**-ot kell hívni, majd a városok körzetszámai előtti nullát (0) elhagyva a város körzetszámát és a telefonszámot kell hívni.

Orr-Fül-Gége rendelő felszerelés Szentkeresztbányára

Dr. Juhász Éva orr-fül-gége szakorvos az 1960-as években került ki Budapestről Svédországba, ahol magánrendelőt nyitott, s évtizedeken át odaadással gyógyította a hozzá fordulókat. Férje, Juhász Imre informatikus a Telia távközlési vállalat mérnöke volt. Mindketten hazulról hozták református hitüket, az egyházhoz való ragaszkodásukat. Imre a stockholmi gyülekezet presbitere, majd felügyelője lett. Hirtelen bekövetkezett halála valóban nagy űrt hagyott maga után. A Stockholmi Francia Református Templomban felállított ravatalát számos fiatal magyar informatikus állta körül, akiket ő toborzott és alkalmazott a világhírű cégnél.

Dr. Juhász Éva erős református családból származik, a Baar Madas Református Gimnáziumban érettségizett, és Svédországba kerülvén az itteni magyar protestáns gyülekezet tagja lett. A távolba szakadt szórványközösséget hathatós anyagi támogatásban részesítette, betegei a legjobb kezekben tudhatták magukat. Magánrendelőjében számos magyar fordult meg, kapott pontos diagnózist és kezelést, vagy továbbirányítást egy-egy specialistához. A Svédországi Magyar Orvosok és Gyógyszerészek Egyesületének nagyra értékelt és tekintélyt parancsoló egyénisége volt évtizedeken át. És idén nyugdíjba vonult.

Nyugdíjba vonulásával egyidőben Éva felszámolta szakrendelőjét, s megkérte Dr. Sebestyén Gábor nőgyógyászt, az orvosi egyesület elnökét, segítsen olyan helyre eljuttatni rendelőjének felszerelését, ahol valóban szükség van rá, s ahol a legjobban hasznát tudják venni. Sebestyén Gábor amellett, hogy gyakorló orvos, igen fontos feladatának tekinti az itteni emigráns magyar közösség egyesületeinek, klubjainak, különféle szervezeteinek – ugyanúgy mint egyházi közösségeinek és gyülekezeteinek – összefogását, a közöttük levő kapcsolatok építését és ápolását. Mint ilyen, évek óta országos felügyelője a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, de a Szent György Lovagrend Skandináviai Nagypriorátusának priorja is egyben. Természetes tehát, hogy Juhász Éva felkérésére e két szervezetet jelölte meg olyanokként, melyek garantálni tudják e nagyértékű felszerelés legjobb hasznosítását. Az adományozó kikötése csupán az volt, hogy rendelőjének egész felszerelése olyan helyre kerüljön, ahol valóban szükség van rá, s ahol szigorúan a köz javát szolgálja. Magáncélra, magánrendelőbe a felszerelés nem kerülhet. Ugyanúgy kikötötte, legyen ellenőrizhető, hogy a felszerelés az idő múlásával is a köz javát szolgálja, s hogy egyáltalán jól sáfárkodnak-e vele. Amennyiben feltételei nem teljesülnének, a felszerelés visszaszáll a lovagrendre és az egyházi közösségre, melyek igyekeznek azt olyan helyre juttatni, ahol egy magyar közösség hasznát veszi.

A Szent György Lovagrend stockholmi tagjai segítettek a szakrendelő berendezését leszerelni és elraktározni, s értesüléseink szerint nemrégiben útnak is indították az első állomáshelyre, Tahitótfaluba, ahonnan alkalomadtán tovább szállítják végleges felhasználási helyére, Szentkeresztbányára, a Székelyföld közepébe, a Hargita aljára.

Íme mit jelent az, hogy nemzeti egység: a Semmelweis Orvostudományi Egyetem végzettje Nyugaton kiteljesedett szakmai pályafutását követően orvosi rendelőjének felszerelésével a Székelyföld népét gazdagítja. Szívből jövő köszönet érte Dr. Juhász Évának, aki nemes adományával Isten dicsőségére és embertársainak szolgálatára cselekszik.

Dr. Sebestyén Gábor tájékoztatása alapján írta Molnár-V. Pál

„EMLÉKEZTETÉSSEL ÉBRESZTGESSELEK TITEKET”

LELKÉSZI JELENTÉS A 2013-DIK ESZTENDŐRŐL, KITEKINTÉSSEL 2014-RE

„Igyekezzetek még jobban megerősíteni elhivatásotokat és kiválasztásotokat... Ezekre mindig emlékeztetni foglak titeket... Helyesnek tartom, hogy míg ebben a földi porsátorban vagyok, emlékeztetéssel ébresztgesselek titeket. ” (2Pt 1: 10–13 részletek)

Március „mottója” az imént idézett ige volt, melyből az emlékezés, az emlékeztetés, az ezek által való ébresztgetés fontosságát emeltük ki. Márciusban tartottuk évi küldöttgyűlésünket, egyháztanácsi és intézőbizottsági értekezletünket is, így kézenfekvő volt, hogy az idézett ige fényében értékeljük a mögöttünk hagyott év eseményeit.

Megrendítő, ha az emlékezet fonala valahol megszakad, s ezáltal az egyén, vagy egy egész közösség életének fontos mozaikkockái vesznek el, s az összkép helyrehozhatatlanul sérül, örökre hiányos és torz marad.

Idős embereknél gyakori, hogy régmúlt időkben megesett dolgokat illetően emlékezetük sziporkázó, de amikor a tegnap, tegnapelőtt történtekről kéne számot adjanak, emlékezetük kínosan cserben hagyja őket.

Roppant fájó, ha tűzvészben elpusztul egy ház, de annál is fájóbb, ha vele együtt odavész egy pótolhatatlan családi emlékkönyv, benne megismételhetetlen pillanatokat őrző egyedi fényképek és kézjegyek sora: egy kisebb közösség kollektív emlékezetének tárgyai.

Immár 22-dik évfolyamába lépett az Új Kéve című egyházi folyóiratunk, mely amolyan emlékkönyv gyanánt is szolgál közöttünk, s melyhez évről évre több tucatnyi új lapot fűzünk, s e lapokon emlékezünk meg a velünk és közöttünk, bennünk és általunk történtekről. A közvetlenül egyházi-gyülekezeti életünket érintő kérdéseken, beszámolókon és számadásokon kívül gyakran közlünk a közelebbi és távolabbi múltba révedező írásokat, s külön öröm mindannyiunk számára, ha egy-egy családregény-jellegű könyvből nem csak az illető család és rokonság múltja jelenik meg a lapokon, hanem megelevenedik népünk kisebb-nagyobb csoportjainak közösen átélt és megélt történelme. S a szájhagyományozás útján tovább örökített történelem, az „oral history” egyéni sorsokat bemutató írásai akaraton kívül is sokszor olyan „bizonyságtevések” az élő Istenről, aminőket templomokban vagy vallásos intézményekben arra hivatottaktól is ritkán hallhatunk.

És mindezen emlékező, emlékeztető írások útján állandóan ébresztgetjük a lelkeket, közöttük saját lelkünket is. Mai magunkkal szembeállítjuk egykori önmagunkat és mintegy mérlegre tesszük jó vagy kevésbé jó cselekedeteinket, elért si-

Otthonias hangulatú, részben megújult, kényelmes berendezéssel várta Tångagärde a küldöttközgyűlés résztvevőit

kereinket és eredményeinket, de ugyanúgy kudarcainkat és mulasztásainkat is. Egy-egy évi közgyűlésünk alkalmával vázlatos számadást készítünk itteni létünkről, szolgálatainkról, más rendezvényekről, fontosabb eseményekről, s ezt tesszük most is, amikor visszapillantunk a 2013-dik esztendőre.

2013-ban a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség keretében összesen 157 (egy évvel korábban 144) szolgálatot tartottunk, melyeken belül a következőkre került sor (zárójelben a 2012-es adatok).

Istentisztelet 136 (132); keresztelő 6 (5); esketés 3 (1), temetés 12 (6) összesen 157 (144) szolgálat volt. Az év folyamán 76 családlátogatásra hívtak, melyek során mintegy 296 lélekkel találkoztunk. Az istentiszteletek látogatottsága lassan, de sajnos folyamatosan csökken. A 136 istentiszteleten összesen mintegy 4624 résztvevő volt, ezek közül 1634-en vettek úrvacsorát. Keresztelők, esketések, de ugyanúgy temetések alkalmával is a résztvevők száma érthető módon lényegesen magasabb, mint egy szokásos istentiszteleten. A 6 keresztelőn 234-en, a 3 esketésen viszont összesen több mint 410-en vettek részt. Szomorú rekordot ért el a temetéseken résztvevők száma: a 12 temetésre összesen mintegy 830-an jöttek el végtisztességet tenni. Mindezen szolgálatokon összességében tehát mintegy 6390-6400 lélek volt jelen. A rendszeres istentiszteletek és alkalmi szolgálatok mellett több olyan tevékenységben is részt vettünk, melyek közvetett módon kapcsolódnak gyülekezeteinkhez, gyülekezeti otthonunkhoz. Az alábbiakban havi bontásban adjuk meg a 2013. év szolgálatainak, rendezvényeinek, eseményeinek vázlatos kimutatását.

SZOLGÁLATOK, RENDEZVÉNYEK, ESEMÉNYEK A 2013. ÉV FOLYAMÁN

Januárban 13 istentiszteletet tartottunk, 7 családlátogatásra került sor. 12-én, az év első szolgálati körútján Sölvesborgban a gyülekezeti autóban komoly meghibásodás jelentkezett, s mivel 220 ezer kilométert futott, döntés született lecseréléséről. 13-án Ljungbyben Benczédi Zsuzsa karnagy vezetésével hosszabb szünet után újra összeállt az énekkar. 24-én Göteborgban Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnökének előadását hallgattuk a székely autonómiatörekvésekről. 25-én folytatódtak a fiúház mosdójának helyreállítási munkálatai. 26-án Stockholmban utolsó látogatást tettünk Veress Zoltán írónál.

Februárban 9 istentiszteletet, 2 keresztelést, 1 temetést, összesen 12 szolgálatot tartottunk; betegség miatt 3 istentisztelet elmaradt. A hónap folyamán 8 családot látogattunk meg. 9-én Växjöben Etédi Giuliana Sophiát, 17-én Halmstadban Gajnok Evelynt kereszteltük. 24-én Uppsalában Keszthelyi Attila literátus könyvritkaságaiból állított ki. 27-én Stockholmban utolsó útjára kísértük Veress Zoltán írót, egykori országos felügyelőnket.

Márciusban 14 istentiszteletet, 1 temetést, összesen 15 szolgálatot tartottunk, 7 családot látogattunk meg. 12–14-én befejezték a fiúház mosdójának ujjáépítését. Március 15–16–17-én Tångagärdén országos küldöttgyűlést, intézőbizottsági értekezlelet tartottunk. 16-án kegyelettel emlékeztünk Wennesz Lászlóra, a Svéd-Magyar Segélyszervezet alapítójára, akit szülőfalujában, Öttevényben helyeztek végső nyugalomra. 22–24-e között a németországi Holzhausenben nyugat-európai presbiteri konferencián vettünk részt, melynek előadója dr. Kaszó Gyula teológiai tanár volt. 26-án a Landskronához közeli Teckomatorpban svéd és magyar lelkészek részvételével temettük Mrganics Istvánt. 31-én, húsvét vasárnapján Stockholmban közös magyar-francia istentiszteletet tartottunk. Uppsalában Herczeghné Juhász Edit vezetésével a gyermekek húsvéti műsorral és locsolással ünnepeltek.

Áprilisban 13 istentiszteletet, 1 keresztelést, 2 temetést, összesen 16 szolgálatot tartottunk, 7 családot látogattunk meg. 9-én Jönköpingben svéd és magyar lelkész részvételével temettük Rolf Sjöstrandot. 13-án Helsingborgban kereszteltük Bartus Péter Ákost. 24-én Halmstadban búcsúztunk Győri Gyuláné Sipos Erzsébettől. 28-án Tvärred templomában résztvettünk Åke Bonnier skarai püspöknek a Södra Vings pasztorátusban tartott vizitációján. Ugyancsak április 28-án Visegrádon a Szent György Lovagrend lovagjává ütötték Szőcs László jönköpingi presbiterünket.

Májusban 13 istentiszteletet, 2 temetést, összesen 15 szolgálatot tartottunk, 5 családot látogattunk meg. Május 9-én Beatrice Yngvesson Södra Ving-i lelkésznő szabadtéri istentiszteletén vettünk részt a Trogared-kápolnánál. Ugyanazon a hétvégén jönköpingi és környékbeli gyülekezeti tagok látogattak Tångagärdére. 10-én Helsingborgban svéd lelkész szolgálatával, több régi gyülekezeti tag részvételével búcsúztunk Koltai Rezsőtől, a svédországi magyar gyülekezetek 1965–1990 között 25 éven át szolgált lelkipásztorától. 24-én Stockholmban helyeztük utolsó nyugvóhelyére a Magyarországon elhunyt Salánky Ludmán Lajos néhai presbiterünk hamvait. 26-án Szentiványi Gábor magyar nagykövet távozott stockholmi állomáshelyéről, ez alkalomból istentisztelet keretében köszöntöttük őt. Május 28-án Tångagärdén mintegy 40 résztvevővel tartotta összejövetelét a „Södra Vings Hembygdsföreningen".

Júniusban 16 istentiszteletet, 2 keresztelőt, 1 esketést, 2 temetést, összesen 21 szolgálatot tartottunk, 10 családot látogattunk meg. Június 2-án a finnországi Tamperében kértük Isten áldását vitéz Nagy Gábor Ferenc és Halonen Hajnalka nemzetes asszony házasságára. 5-én Stockholmban búcsúztunk a 38 esztendős korában elhunyt Költő Zoltántól. 7-én Tångagärdén szabadtéri istentiszteletet tartottunk. 8-án Sölvesborgban kereszteltük Berger Tomit. 9-én a ljungbyi istentiszteleten székely zászlókat szenteltünk és indítottunk útra Csiba, Egrespatak, Gyímesbükk és Petek erdélyi gyülekezetekbe. 13-án a Magyar Televízió Öt kontinens – egy nemzet c. műsorának stábja ke-

reste fel Tångagärdét. 16-án Göteborgban keresztelték Apahidean Sofia Brianát. 19-én Halmstadban temettük id. Bíró Jánost. 28–30-án jönköpingi és boråsi gyülekezeti tagok közmunkája volt gyülekezeti otthonunkban.

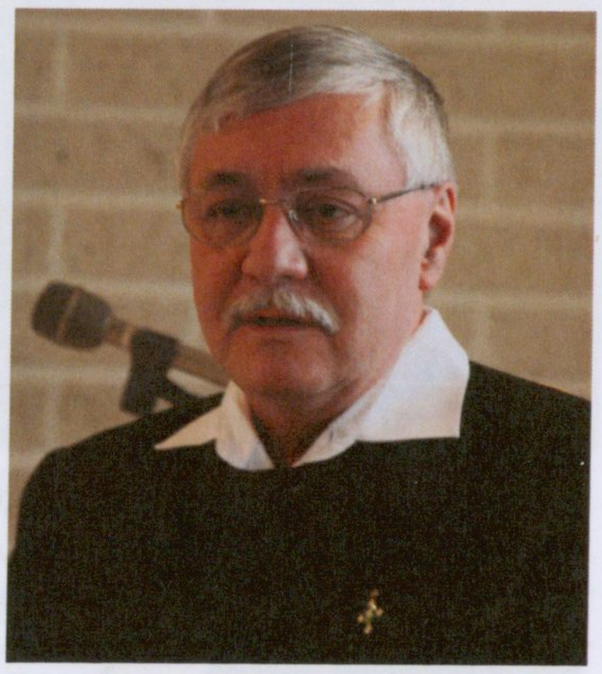
Júliusban a nyári szünidő első hónapjában a rendszeres istentiszteletek tartása szünetelt. 1–18-a között Tångagärdén jelentős karbantartási és felújítási munkálatok zajlottak.

Augusztus hónapban rendszeres istentiszteletre nem került sor. 10-én a délvidéki Hertelendyfalván Halász Béla ref. püspök és M.V. Pál svédországi lelkész közös szolgálatával kértük Isten áldását Farkas Brigita és Christian Eriksson házasságára, 11-én pedig a 130 éves Hertelendyfalva templomában tartottunk közös hálaadó istentiszteletet. Augusztus 22–29-e között folytattuk a karbantartási és felújítási munkálatokat Tångagärdén (lásd Új Kéve 2013/3). Augusztus 30-án Stockholmban temettük Falusi Mária Teréziát. 31-én a göteborgi Tavaszi Szél gyermekcsoport tartotta évadnyitó rendezvényét Tångagärdén.

Szeptemberben 14 istentiszteletet, 1 keresztelést és 1 temetést, összesen 16 szolgálatot tartottunk, 7 családot látogattunk meg. Egy szolgálat tömeges megbetegedés miatt elmaradt. 4-én a Malmő melletti Vintrieben temettük Deák Tündét. 5–8-a között Tångagärdén rendeztük meg a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének konferenciáját, évi közgyűlését (lásd Új Kéve 2013/3. szám). 14-én közös magyar-svéd istentiszteletre került sor a Hällebergai Ifjúsági Központ avatója előtt. 15-én Robertson Olíviát kereszteltük Ljungbyben.

Októberben 15 istentiszteletet, 1 esketést és 1 temetést, összesen 17 szolgálatot tartottunk, 6 családot látogattunk meg. 5-6-án Felszegi Imre somkeréki ref. vendéglelkész szolgált 4 gyülekezetünkben. 5-én Tüskeváron a helyi katolikus lelkésszel közösen kértük Isten áldását Molnár Csanád és Bakó Zsófia Kata házasságkötésére. 15–17-e között egy dániai magyar család üdült Tångagärdén. 17-én temettük Matók Ilonát Västeråsban. 26-án ugyancsak Västeråsban vendégszerepelt a Stockholmi Magyar Kamarakórus. 27-én a Székelyek Nagy Menetelésével egy időben tartottunk istentiszteletet Stockholmban, utána pedig a román nagykövetség elé vonultunk a Székelyföld autonómiáját követelve.

Novemberben 14 istentiszteletet, 2 temetést, összesen 16 szolgálatot tartottunk, 7 családot látogattunk meg. 12-én Malmőben Muntyán Istvánt, 25-én Göteborgban Jerotievics Józsefet temettük. 30-án Strängnäsben ötödik alkalommal tartottuk meg a magyar mártírok istentiszteletét, melyen Jonas Jonsson püspökkel együtt szolgáltunk, vendégünk pedig Magda Dávid budapesti orgonaművész volt (lásd beszámolónkat az Új Kéve 2013/4. számában).

Decemberben 14 istentiszteletet tartottunk, 8 családot látogattunk meg. 8-án Ljungbyben Takács Zoltán kezdeményezésére és nagyvonalú adományával megalakult a Nyírő József Baráti Kör. 14–15-én, valamint 21–22-én Péter Henrietta budapesti teológus legációs szolgálat keretében volt vendégünk, 22-én Bartos László teológus végzett legációs szolgálatot Göteborgban. Karácsonyi műsor keretében Växjöben és Ljungbyben fellépett a Ljungbyi Énekkar, egyúttal ezeken a helyeken és Jönköpingben is vizitációt tartott Sebestyén Gábor országos felügyelőnk. Stockholmban és Uppsalában karácsonyi műsor gazdagította az istentiszteletet.

Megalakult a Nyírő József Baráti Kör

2013. december 8-án, advent második vasárnapján Svédország legszékelyebb városában, Ljungbyban megalakult a székely apostol nevét viselő Nyírő József Baráti Kör.

A Baráti Kör célja az évtizedeken át méltatlan módon elhallgatott, mellőzött, az irodalmi köztudatból alaptalan vádakkal száműzött szerző irodalmi munkásságának, egész életművének ismertté tétele, szellemiségének ápolása és ébrentartása.

A Baráti Kör az Alapítók által felajánlott alaptőkét gyarapítva, igyekszik azt előadók rendszeres meghívásával, székely szerzők irodalmi műveinek beszerzésével és terjesztésével egyre szélesebb körben közkinccsé tenni.

A Nyírő József Baráti Kör megálmodója, Takács Zoltán 5 000 koronás felajánlásával megalapozta a Baráti Kör vagyonát, s a hozzá csatlakozó más felajánlókkal együtt felkért egy pénztárost és felállított egy gondnokságot. A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség 2014. március 15-én Tångagärdén tartott országos küldöttgyűlése meghallgatta a Nyírő József Baráti Kör megalapításáról szóló beszámolót, annak célkitűzéseit, és annak támogatására, illetve a Baráti Körhöz való csatlakozásra buzdította és buzdítja ezúton is híveit, minden érdeklődőt.

A Nyírő József Baráti Kör eddig jelentkezett, rendszeres támogatást felajánló tagjai: Takács Zoltán, Molnár-Veress Pál, Szilágyi Enikő, Sebestyén Gábor, Sebestyén Mária, Gaal András, Soós Erzsébet, Tóth Ildikó, Tompa Anna, id.Vaszi Árpád, ifj.Vaszi Árpád, Deák György, Jordáky Béla, Szeredai János és Bokor Domokos.

További támogatók jelentkezését várjuk egyházi közösségünk központi címén: 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136. A támogatások összegét a hamarosan létesítendő és Soós Erzsébet ljungbyi gyülekezeti felügyelő által kezelt bankszámlaszámra kérjük majd befizetni. (Amint meglesz, számát azonnal közöljük.)

KITEKINTÉS 2014-RE (EZ VOLT IDÁIG)

Alant kizárólag címszavakba sürítetten említjük meg a 2014-dik esztendőben ezidáig, május elejéig történt, a rendszeres szolgálaton kívüli fontosabb eseményeket.

Január 14-én szakhatósági tűzvédelmi ellenőrzést tartottak Tångagärdén. 23-án Lajos Attilát temettük Ljungbyban. 28-án Tångagärdén Szabó Sándor Balázs és Dorogi László kihelyezett konzuli napon fogadták az egyszerűsített honosítást igénylő környékbeli magyarokat.

Február 23-án Stockholmban kereszteltük Nagypál Sofiát. 24-én Sebestyén Gábor országos felügyelő és a lelkész az állami segélyt a felekezeteknek szétosztó SST vezetőivel találkoztak.

Március 1-én Växjöben Lukács Ferenc küsmödi ref. lelkész tartott vendégszolgálatot. 14–15–16-án Tångagärdén alapítványi intézőbizottsági, egyháztanácsi és országos küldöttközgyűlést tartottunk. 23-án Helsinkiben a Magyar Intézetben, valamint istentisztelet keretében vendégszerepelt a Stockholmi Magyar Kamarakórus.

JORDÁKY ANDERSSON EMIL JOACHIM, aki született 2013. november 1-én Göteborgban, 2014. április 20-án a Sankt Jakobs templomban református szokásrend szerint Molnár-Veress Pál lelkész által a keresztség szentségében részesült. Anyja neve: JORDÁKY CSILLA KATALIN, született 1977. február 9-én, Sepsiszentgyörgyön, Erdélyben (Románia), vallása: római katolikus; Apja neve: ANDERSSON MARTIN JONAS, született: 1978. május 20-án Göteborgban, vallása: lutheránus/evangélikus. Keresztszülők: KOVÁCS ERIKA, született 1979. október 30-án Göteborgban, vallása: lutheránus/evangélikus; KATONA OSZKÁR, született 1968. szeptember 30-án Csókán, Magyarországon, vallása: római katolikus.

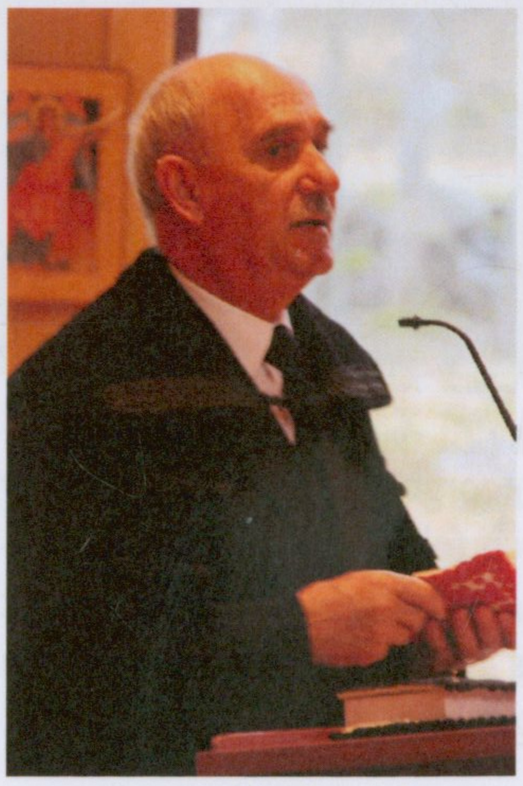

NAGYPÁL SOFIA, aki született 2013. november 28-án Stockholmban, Svédországban, 2014. február 23-án Stockholmban, a Francia Református Templomban magyar református szokásrend szerint Molnár-Veress Pál lelkész által a keresztség szentségében részesült. Anyja neve: NAGYPÁL CSISZÉR HAJNAL, született 1976. december 26-án, Marosvásárhelyen, Erdélyben (Románia), vallása református; Apja neve: NAGYPÁL ZOLTÁN, született 1972. február 28-án, Kiskunhalason, Magyarországon, vallása: római katolikus; Keresztszülők: NEUHARDT ANNA-MÁRIA, született 1975. október 8-án, Marosvásárhelyen, Erdélyben (Románia), vallása: református.

Április 4-én Västeråsban temettük Bessenyei (Cseke) Irmát. 11–12–13-án a németországi Holzhausenben presbiteri konferencián vettünk részt, melyen Ittzés János püspök tartott előadást. 20-án Göteborgban Jordáky-Andersson Emil Joakim részesült a keresztség szentségében.

Május 2–3-án jönköpingi gyülekezeti tagok látogattak Tångagärdére. Ugyancsak 2-án Raffai Zoltán történész Szabadkőművesek Magyarországon c. előadását hallgattuk meg Göteborgban. 4-én a Södra Vings templomban találkoztunk Lennart Hallgren nyugdíjas svéd lelkésszel, a kezdeti időszakban a magyar gyülekezet támogatójával. 9-én Västeråsban temettük Benkő (Szabó) Annát. 22–26-a között Svédországba látogat a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának egy csoportja, melynek tagjai Bölcsföldi András teológiai tanár vezetésével Eskilstunában és Stockholmban saját műsorral szolgálnak istentiszteleteinken.

Összeállította ***Molnár-Veress Pál*** *lelkész*

Lukács Ferenc küsmödi ref. vendéglelkész a 139-dik zsoltárt választotta textusául:

„Uram, te megvizsgálsz, és ismersz engem. Tudod, ha leülök vagy ha felállok, messziről is észreveszed szándékomat. Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra. Még nyelvemen sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram. Minden oldalról körülfogtál, kezedet rajtam tartod. Csodálatos nekem ez a tudás, igen magas, nem tudom felfogni...

Te alkottad veséimet, te formáltál anyám méhében... Csontjaim nem voltak rejtve előtted, amikor titkon formálódtam, mintha a föld mélyén képződtem volna. Alaktalan testemet már látták szemeid; könyvedben minden meg volt írva, a napok is, amelyeket nekem szántál, bár még egy sem volt meg belőlük...

Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet!
Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat!
Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!”

A végvárakon szolgálatot teljesíteni kihívás

A Besztercei Református Egyházközség felvállalta, hogy a Gyülekezeti Központban a 2009-es tanévvel kezdődően szállást és étkezést biztosít a Beszterce-Naszód megyei szórványból érkező 42 magyar diáknak, akik középiskolai szinten, magyar anyanyelvű oktatásban részesülnek Besztercén. Teszi ezt azért, mert felismerte, hogy a gazdasági válság minket is behatóan érint, de az identitás, önazonosság válsága az, ami létünkben fenyeget. Teszi ezt azért, mert a végvárakon szolgálatot teljesíteni: kihívás.

A kihívás egyik sarkalatos pontja az önazonosság megőrzése. Ezen belül pedig, a magyar nyelv használata, a magyar kultúra és hagyomány ismerete, ápolása és a következő generációnak való átadása. Ennek egyetlen járható útja van az észak-erdélyi szórványban: a magyar anyanyelven folyó oktatás óvodától egyetemig. A besztercei magyar református közösség ennek szükségességét nemcsak felismerte, hanem megvalósításáért cselekvő módon áldozott és áldoz.

A Gyülekezeti Központ épületében működik a Szórványkollégium kilenc bentlakási szobával, tanulószobával, konferenciateremmel, konyhával, ebédlővel, szolgálati lakosztállyal ellátva és felszerelve. Az egyházközség alkalmazásában lévő két lelkipásztor, három pedagógus, két szakács és takarítónő látják el a működéshez szükséges feladatokat.

A lelkipásztorok az intézet vezetésének és lelki életének megszervezéséért viselnek felelősséget.

A pedagógus-felügyelők nem csak jelenlétükkel erősítik a közösséget, biztonságot adva a gyermekeknek, hanem odafigyelnek a szórványkollégiumi közösség magyarságtudatának erősítésére, illetve a magyar kultúra ápolására. A benti tevékenységeken kívül felhívják a diákok figyelmét és elkísérik a városi magyar közösség kulturális rendezvényeire is. Szórványkollégiumunkat meleg otthonná szeretnénk alakítani, ahol minden diák jól, biztonságban, felügyelet alatt, magyar közösségben tudjon fejlődni. Ezért a pedagógus-felügyelők szülőpótlók is.

A diákok együtt étkeznek, tanulnak, különböző tevékenységeken együtt vannak. Ebben a környezetben zavartalanul használhatják anyanyelvüket. A finoman elkészített ételek segítenek a hagyományos magyar konyha megőrzéséhez, mert az étkezés is kultúránk része. Itt tanulják meg a diákok mindazon viselkedési- és illemszabályokat, melyek oly fontosak, s melyeket a maguk során majd áthagyományozhatnak a következő generációnak.

Ezen háttér, infrastruktúra biztosításával és működtetésével válik lehetővé a szórványból érkezett diákok anyanyelven való oktatása, valamint a szórványkollégiumi közösség magyarságtudatának, illetve a magyar kultúra ápolásának fejlődése és megőrzése.

A Svédországban élő magyarok közül többen is (Szeredai János, Takács Zoltán, Etédi Lajos), több rendben is adományaikkal támogatták törekvéseinket. Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik ily módon segítettek és segítenek fenntartani a magyar nyelven történő középiskolai oktatást és a magyar identitás megőrzését a Beszterce megyei szórványban.

András Péter ref. lelkipásztor

A 2014. április 11–13. között Holzhausenben tartott Presbiteri Konferencia résztvevőinek egy csoportja (Deák Péter felvétele)

2014. április 11–13. között került sor a 12-dik Nyugat-Európai Magyar Presbiteri Találkozóra – ismét a németországi Burbach–Holzhausenben. Témája a „Lelkigondozás a lelkészek számára – különleges lelkigondozói esetek" volt. A meghívott előadó, Ittzés János nyugalmazott evangélikus püspök a saját lelkészi és püspöki szolgálata alatt tapasztalt lelkigondozói esetekről beszélt a mintegy 50 résztvevő előtt. Különösen időszerű ez a kérdés a diaszpórában, ahol a lelkészek egymástól nagyon elszigetelten élnek és dolgoznak. A nyugat-európai diaszpórában szolgáló mintegy 20–22 magyar protestáns lelkésznek alig van lehetősége a rendszeres lelki beszélgetésre és tapasztalatcserére. Éppen ezért jelentenek igen jó alkalmat a kapcsolattartásra és egymás gondjainak kölcsönös megbeszélésére a Protestáns Szövetség által szervezett presbiteri konferenciák és az évi közgyűlések. Az idei, 2014-dik évi közgyűlést szeptember 4–7-e között Münchenben, a jövő évi presbiteri konferenciát pedig 2015. március 27–29. között szintén Holzhausenben tartjuk, melynek témaja „Makkai Sándor – mint püspök és mint író", előadója pedig Dr. Fekete Károly teológiai tanár lesz.

[A tudósítást írta: Varga Pál nyugalmazott ref. lelkipásztor]

„Aki a korszellemmel házasodik, hamar megözvegyül"

A Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének szervezésében idén is megtartottuk az immár hagyományosnak mondható Presbiteri Konferenciát, mely egyfajta továbbképző szerepét tölti be a nyugati szórványgyülekezeteinkben tevékenykedő presbiterek, egyházi tisztségviselők számára. Az idei, Holzhausenben megtartott konferencia előadója Ittzés János, a Magyarországi Evangélikus Egyház Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületének nyugalmazott püspöke volt, előadásának témája pedig a lelkigondozás. Mint bevezetőjében említette, ebben a közösségben nem először került elő ez a kérdés, hiszen Dr. Kaszó Gyula egyetemi adjunktus tavaly már erről a témáról tartott egy előadást, s mert annak komoly sikere volt, éppen ezért döntöttek úgy a konferencia szervezői, hogy idén ismételten asztalra teszik ugyanazt, ezúttal egy más előadó más szemszögéből megvilágítva a témát. Köszönettel vettük, hogy Ittzés János a világháló révén eljuttatta hozzánk előadásának hanganyagát, melyet itt enyhén lerövidített és szerkesztett formában adunk közre olvasóink gazdagodására. Az előadást annak hosszára való tekintettel két részre bontottuk, tehát folytatása ez utáni lapszámunkban következik.

Nem könnyű a mában a lelkigondozásról beszélni, mert olyan strukturális alapvető változások történnek egyház és társadalom, Isten és ember, teológia és közgondolkodás, bibliai morál és hétköznapi szokásrend között, és egyáltalán olyan mértékű a centrifugális erők jelenléte a mai gondolkodó emberek közösségében, hogy nagyon nehéz a személyiségnek, az emberi egzisztenciának, a közösségeinket meghatározó, de főleg Istenhez kapcsolódó viszonyunkat meghatározó kérdésekről beszélni, hiszen ezek, tetszik, nem tetszik, a közgondolkodásban egyre inkább a perifériára szoruló témák és kérdések. Más színtéren, más dimenzióban, sokkal hétköznapibb összefüggésekben éljük meg az életünket, azt is lehetne mondani, talán felületesebben, talán haszonelvűbben és talán szeretetlenebbül, mint régebbi időkben.

Tény az is, hogy az újkori plurális társadalom, amikor abszolúttá teszi az egyén szabadságát, és minden dolgok mértékévé nemcsak az akciók és nemcsak a pillanatnyi tettek, hanem a morális alapelvek meghatározásának a mértékévé is teszi az egyéni szabadságjogokat, ezzel tulajdonképpen nemcsak némelyek szerint jót tesz, szabaddá teszi az embert, az autonóm embert, aki Istentől, társadalomtól, közösségtől függetlenül akarja élni az életét, hanem ennek a szabadságtörekvésnek az alátámasztásával, jogosultsága kimondásával, megalapozásával és naponként érte való harcával, bármennyire is furcsa, az életvezetés és az életfolytatás alapvető kérdéseiben teljesen kiszolgáltatottá teszi az embert. Amikor nincsen rend, ami megszabja az életünket, nincsen szabály, amelyik kordában tart, ahol alkalmazva az életemben rendet teremt, akkor szétfolyóvá, bizonytalanná, esetlegessé leszünk.

Tizenegynéhány éves kamasz gyerek panaszolta, hogy „nekem elegem van abból, hogy sem a tanáraim, sem a szüleim nem mondják azt, hogy mit kell tennem. Alternatívákat állítanak elém és azt mondják, hogy tessék, válassz!"

Ez egy ideig gyönyörűnek tűnik, de beleroppanhat az egyén és beleroppannak a közösségeink, s ezt mi pontosan tudjuk, személyes rokonsági körből, esetleg gyülekezeti körből, munkahelyi közösségből, a velünk egy lépcsőházban élő családok életéből és így tovább.

Mi lehet egyáltalán a lelkigondozásnak a kérdése, témája?

Egy sajátos változás van a közgondolkodásban, sokszor a lelkipásztori, egyházi közgondolkodásban is e téren.

Akik szolgálatukat Isten előtti felelősséggel gyakorolják, azok nem mondhatnak le arról, hogy a lelkigondozás feladata ebben a helyzetben az, hogy az élet problémáival és konfliktusaival viaskodó embernek tájékozódni segítsen, támogassa őt a megingott vagy elvesztett keresztény hitben való megerősödésben, ebben a munkájában mintegy módszerként, nem egyszerűen lelki folyamatok leképezése, tükrözése, elemzése a dolga, hanem az a feladata, hogy Isten jóságára, teremtő hatalmára, mindenhatóságára apellálva támaszt kínáljon fel a bizalmát, stabilitását, kapcsolatait elvesztett embertársnak, és azért fáradozzék, hogy a Jézus Krisztus evangéliumában való bizalomban elmélyítse és segítse.

Persze rögtön hozzá kell tenni, hogy korlátaink vannak. Mindannyian tudjuk, hogy a hit nem egyszerűen az egyház tanainak recitálása, nem egyszerűen egyfajta is

merethalmaz, nem egyszerűen egy kapcsolatrendszert jelent földi közösséggel, hanem kiábrázolódik rajta és benne, amit evangélikus teológusok így szoktak mondani, hogy az egyház is kereszt formájú. A vertikális kapcsolat és a horizontális kapcsolatrendszer.

És mi manipulálhatunk, meg ügyeskedhetünk, meg fusizhatunk a horizontális szinten, elmélyült beszélgetéseket is folytathatunk, elemezgethetjük egymást, de ez nem teológiai-biblikus értelemben vett lelkigondozás. Az csak akkor születik meg, akkor adatik nekünk, ha erről a formáról nem mondunk le.

Én nem véletlenül gyakorlom otthon azt a sokak szemében átkos és csak rómainak minősíthető szokást, hogy a Szentháromság Isten nevének kimondásakor, istentiszteletek kezdetén az invocatiókor, a bűnbocsánat hirdetésekor, sőt, más alkalmakkor is merészelek keresztet vetni. Nemcsak magamat figyelmeztetem, hanem mindenki elé odarajzolom: ez a mi koordinátarendszerünk. Ez a koordinátarendszer nem elfeledhető.

Hadd szóljunk néhány szót a lelkigondozásnak bibliai és az egyház történetében megjelenő formáiról és gyakorlatáról. És most nem azokat a példákat szeretnénk felsorolni a Szentírásból, amelyek egy az egyben genuin módon lelkigondozói vagy lelkipásztori eljárásról, tanúságtételről, gyakorlatról szólnak. Lehetne említeni Dávid király és Náthán próféta esetét, az Újszövetségből Pál és Timótheus viszonyát, vagy Pálnak a gyülekezetei iránt érzett felelősségből fakadó tanításait.

Kezdettől fogva, hogy az első pünkösdkor Jézus lelke megalapította az egyházat, és a félelemben élő tanítványait oszlopokká tette, „hajladozó nádszálakból" oszlopokat teremtett, attól kezdve az egyház küldetése hármas: az igehirdetés, a katechézis (a tanítás), és a lelkigondozás. S amíg egyház az egyház, ez is marad. És mindegyik szolgálatának valójában a lényege az, hogy tanítvánnyá tegyük a ránkbízottakat, a körülöttünk lévőket.

Az vitathatatlan, hogy a Szentírás üzenete szerint Jézus emberekhez forduló szeretete az iskolapélda, a tanító üzenet, a tanítványok számára az eltanulni, megtanulni való feladat. Jézus Urunknak, a jó pásztornak a szolgálatában látjuk meg, mit jelent, hogy emberekhez fordulunk.

Hogyan tette ezt? Nem tartotta lelkileg kiskorúnak őket. Szembesítette őket az életük valóságával. Nem állt le velük kvaterkázni, hogy föl a fejjel, ez nem olyan nagy baj, mindenki így csinálja... Megint a kereszt. A szenvedés az szenvedés, a bukás az bukás, a megváltás az megváltás a bűnbeesett embernek.

A Máté 18: 15–18-ban egyfajta gyakorlati eljárási tanácsot halluk Jézus Urunktól, aki arról beszél, hogyan kell, hogyan illik elintézni a konfliktusokat a gyülekezetben. „Ha vétkezik atyádfia, menj el hozzá, intsd meg négyszemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást. Ha nem hallgat rájuk, mondd meg a gyülekezetnek. Ha pedig a gyülekezetre sem hallgat, tekintsd olyannak, mint a pogányt vagy a vámszedőt. Bizony mondom néktek: amit megköttök a földön, kötve lesz a mennyben is, amit pedig feloldotok a földön, oldva lesz a mennyben is."

Néhány dolgot szeretnék ebből az igéből kiemelni.

A négyszemközti beszélgetés célja nem az én igazam biztosítása, hanem a testvér megnyerése. Esetleg jogos sérelmekkel megterhelve, emberi tisztességemben megbántva beszélgetek egy ilyennel, de mégsem az a dolgom, hogy nekem igazam legyen, hanem hogy a testvér megmentessék.

Túróczy Zoltán, a Dunántúli Egyházkerület néhai püspöke egy lelkészkonferencia szünetében arra lett figyelmes, hogy az egyik négy-öt fős csoportban a kollegák egy közöttük nem lévőről beszélgettek. Túróczy csak annyit mondott az ott pletykáló papoknak, hogy „és mondjátok, ma már imádkoztatok érte?" Csönd lett.

Intsd meg négyszemközt... Majd két vagy három tanú jelenlétében... Végül mondd meg a gyülekezetnek... De végigjárjuk-e az utat? Ez a lelkigondozó, de minden keresztyén számára is fontos feladat.

És még egy kiemelendő dolog: Jézus Urunk szavát egy kicsit félre lehet érteni. S amit félre lehet érteni, azt félre is szokták érteni. Nevezetesen, amikor Jézus azt mondta, hogy „amit megköttök a földön, az a mennyben is kötve lesz, amit megoldotok a földön, az a mennyben is oldva lesz", ez nem az egyház hatalmát biztosítja. Nem minden egyházi beszédet és papi beszédet, lelkigondozói beszédet hitelesít ezzel Jézus. Mert amikor Jézus azt mondja, hogy „aki titeket hallgat, engem hallgat", akkor nem azt mondja, hogy bármit mond a papotok, az mind igaz. Hanem azt mondja a papoknak, hogy „ki ne merj olyat ejteni a szádon, amit én nem vállalok!"

Urunk szavát mi sokszor fejtetőre állítjuk. Nem minden prédikáció, amit a szónok eldörög vagy elsusog a szószéken, hiteles, csak azért, mert mondjuk az a püspök szentséges szájából jön ki. Azért és csak akkor hiteles, amennyiben Jézus szavát és szeretetét tolmácsolja, akaratát hirdeti meg.

Máté 25-ben, az utolsó ítéletről szóló példázathoz kapcsolódva Jézus Urunk azt mondja: „Bizony mondom néktek, amikor megtettétek ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg." Ez azt jelenti, hogy a ránkbízottak nem rangsorolhatók. Nem én döntöm el, hogy kinek vagyok hajlandó testvérévé lenni. Lukács 10-ben a Jézust kísértő törvénytudó azt kérdezi: „De ki a felebarátom?" – akin én köteles vagyok segíteni? Az irgalmas samaritánus példázatát elmondva Jézus megfordítja a kérdést: „Mit gondolsz, ki volt a felebarátja a rablók kezébe

esett embernek?" Vagyis Jézus arra tanít bennünket, hogy akinek a szívében „kihajtott" a vele való kapcsolatnak jó gyümölcsöt termő fája, az nem válogathat abban, hogy kit enged a gyümölcshöz vagy kit nem enged.

Állatfarm című szatirikus regényében Orwell az állatokkal mondatja ki: „Minden állat egyenlő, de egyes állatok egyenlőbbek a többinél!" Milyen tragédia az, ha egy egyházban különféle minősítésben részesülnek az egyház tagjai, hogy vannak egyenlők és egyenlőbbek, nemcsak a klerikusok között, hanem a közösségben is. Jézus azt mondja, hogy „a legkisebbel is". A legkisebbel is.

Most egy olyan legendát idézünk, mely jól mutatja és szemléletesen bontja ki előttünk a jézusi tanításnak a lényegét. Lehet, hogy szinte mindannyian tudjuk, ki volt Tours-i Szent Márton. Ő volt az a Savariában, a mai Szombathelyen vagy Pannonhalmán, tehát mindenképpen Pannóniában, azaz Magyarországon született, először legionáriusként szolgáló római polgár, akiből aztán megtérése után püspök lett és Tours szent püspökeként végezte szolgálatát. Még legionáriusként történt meg vele az a jól ismert eset – ezt szokták az ő legendájában elmondani –, hogy Amiens város kapujánál, télvíz idején, ő a bíbor köpenyével a vállán délcegen ül a hadi ménjén, de lenn a már befagyott tócsában félig belezuhanva ott egy koldus. És akkor Márton, Martinus leveszi a köpenyét, kettévágja és a felével betakarja a szerencsétlen koldust és megmenti az életét.

Eddig szokták a legendát általában mondani. De ennek van egy folytatása. Nevezetesen az, hogy a mennybemenetel dicsőséges óráján, a még magán sebeket viselő mennyei herceg, Jézus visszatér a mennyországba, s az angyalok várják, hogy egy fennséges, sugárzó alak jelenik meg, de nem... Megjelenik ő, aki még hordja magán az értünk viselt szenvedés sebeit, de még valamit visel magán: – egy félbevágott legionárius köpenyt. S az angyalok megdöbbenve kérdezik, mert sugárzó köpenyt vártak: hát Urunk, ezt a rongyot honnan szerezted? S a legenda szerint ezt válaszolja a mennyei herceg az angyalkáinak: – Angyalkáim, testvérem, Márton adta nekem!

Erre csak azt lehet mondani, hogy „sapienti sat", a bölcsnek ennyi is elég, hogy értsük a tanulságot. S a mi kérdésünk ez: Megjelenik-e előttünk, lelkigondozók előtt a szenvedő Jézus arca?

„Velem tettétek", ha a legkisebbel megtettétek. De a kereszt dimenziója és a vertikális kapcsolatrendszer fő témává tevése szólal meg abban a jól ismert történetben is, amikor Jézushoz odamegy a beteg gyermeknek az édesapja, és Jézus azt mondja, hogy „minden lehetséges annak, aki hisz", és felfakad a szívéből az imádság, hogy „Uram, hiszek, csak segíts az én hitetlenségemen". Ez a segítségre szorulónak is figyelmeztetés. Mert nemcsak az a lényeg, hogy egy lelkigondozó, legyen az püspök, lelkipásztor, segédlelkész, presbiter, bárki, tudja a dolgát, hanem az is feladat lehet, vagy kell hogy legyen, hogy akinek segítségre van szüksége, azt el tudjuk-e vezetni oda, hogy amennyiben rajta áll, belássa, hogy mi a probléma gyökere? Pedig minden nyomorúságunk oka végén ez van, s ezt nehéz megemészteni és nehéz elfogadni.

A fene nagy önállóságot kergető ember, a teremtmény, el akar szakadni az Istenétől. Persze utána majd rámutogat, meg őt okolja a következményekért.

Annakidején bejárta a világsajtót: Billy Grahamnek a lánya a szeptember 11-i nagy merénylet után egy interjút adott, és akkor válaszolt arra a kérdésre, amit sokan kérdeztek tőle, hogy „hogyan engedhette meg ezt az Isten!?"... És ő hosszan sorolta, hogy mi mindent akartunk mi elérni:

Isten húzódjon vissza, hagyja békén a privát szféráinkat, nem szükséges őt az iskolába, a magánéletbe, a hálószobánkba beengedni, – hagyjon békén minket!

Az Úristen pedig azt mondta: „Nahát! Lássátok, mire juttok nélkülem!?" És hagyta.

Akkor meg miért csodálkozunk rajta? Kemény beszéd ez, de talán el kellene jutnunk ennek felismeréséig, megértéséig.

Az 1. Thesszalonika 5: 14-ben hallunk egy kifejezetten lelkigondozói tanácsot: „Kérünk titeket, testvéreink, intsétek a tétlenkedőket, biztassátok a bátortalanokat, karoljátok fel az erőtleneket, legyetek türelmesek mindenkihez." Vagyis mindenkinek azt adjátok, amire szüksége van. Nagy művészet ez a lelkigondozói szolgálatban. Nem egy „generálszöveggel„ kell nyakon öntenünk a másikat. Mert ha azt mondtuk is, hogy minden bajnak a gyökere az Istennel való kapcsolatunk megromlása, akkor sem az a módszer következik ebből, hogy valaki kiönti a szívét előttem, és én azt mondom neki: – Térj meg, mert különben nuku! Nem tudsz szabadulni az italtól? Térj meg, mert különben véged van! Nem „generálszószra" van szükség.

Az apostoli tanács azt mondja, hogy mindenkinek azt, amire szüksége van. De a lényeg, a cél, az soha ne tűnjön el a szemünk elől. És soha ne mondjuk azt, hogy mi aztán jól elvégeztük a munkánkat, vagy jól „lelkigondoztuk" az illetőt, hogyha az aktuális problémától néhány napra vagy egy-két évre megszabadult. A cél: a Mester és a báránykája egymásra találása.

A Galata 6: 2 egy sokat emlegetett, sokszor csak diakóniai összefüggésben szóba hozott igehely: „Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be a Krisztus törvényét." Az „Egymás terhét hordozzátok" felszólító igeként hallszik, de kijelentő módban is érthető a magyar nyelvben. Úgy is hallhatom, mint egy helyzetelemzést: ha tetszik, ha nem tetszik, hordozom a másik terhét.

Az egyháznak ez egy lerázhatatlan helyzete. Az 1 Korinthus 12-ben a Krisztus teste és tagjairól szóló tanításban az, hogy „ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi" az ezt is jelenti! S ezt tudatosítani kell!

Nem élhetek úgy, mintha a másik nem lenne! Nem örülhetek a másik életének a romhalmazán, bármilyen sikeres is vagyok. Ez egyszerű tény, újra mondom: diagnózis. Hordozni fogjuk, hordozni fogjátok egymás terhét kedves testvéreim, tanítványtársak.

Persze igaz, hogy itt felszólító módban is van. Ez a szolgálatotok, ez a feladatotok, erre törekedni is kell, ezt be kell tölteni. De vigasztal is, mert ez nem egy egyirányú utca. Nemcsak engem terhel a másik, hanem bízhatom abban, hogy én is ráterhelődhetem. Ezt nyilván el tudjuk mondani mindannyian, talán nagyon egyszerű hétköznapi példák sorába beleképzelve magunkat, hogy az emberi kapcsolatok őszinteségének fokmérője az, hogy el merem-e mondani a bajomat a másiknak?

A sikereimről beszélni, az még nem testvéri kapcsolat. Az kérkedés is lehet. Az igazi, őszinte kapcsolatban a problémák, terhek megosztása is két irányban történik. Ez nyilván nem azt jelenti, hogy egy húszperces beszélgetésben tíz percig én panaszkodom, most pedig te panaszkodj tíz percig. De a gyakorolt, az élt kapcsolatokban van itt valami mélységes mély titok.

És ha először talán túlzónak is tűnt, hogy a kereszt formájú egyházról, s a kereszt formájú kapcsolatokról beszéltünk, hadd jöjjön megint csak Luther a segítségünkre. Ő egy alkalommal beszél az úgynevezett „csodálatos cseréről". És ő azt érti ezalatt, hogy a Megváltó és a bűnbánó és bűnbocsánatot nyert bűnös között csere történik. „Uram, én neked adom az én szennyesemet, mocskomat, terheimet, bűneimet. Te pedig nekem adod a tisztaságodat és igazságodat."

S ez a lényeg, ez a csodálatos csere. A Megváltó tisztasága a miénk, a bűnös ember rondasága Krisztuson jelenik meg. Ézsaiás 53-ban ezt olvassuk: „Nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhettünk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhettük volna... Eltakartuk arcunkat előle... Pedig a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta... Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei által gyógyultunk meg." Ami a Megváltó ábrázatán látható volt, az nem a názáreti ács halálának a borzalma, hanem a bűneink borzalma, amiért nem jó ránézni, mert magunkat látjuk rajta.

És amikor azt mondjuk, hogy kereszt formájú kapcsolatokról van szó, valójában ez a csoda történik meg. A testvéri kapcsolatban is a másiknak a terhe ránk kerül. Rajtam keresztül övé lehet az Isten szeretetének világossága, fénye, ereje, sőt, a dicsősége is.

A történelem során minden nagy egyháztörténeti korszaknak megvolt a maga sajátos lelkigondozói gyakorlata.

Az első századokban a szerveződő és már világiasodni kezdő egyházban kialakult szerzetesrendek voltak az első bázisai a lelkigondozói „iskolák" módszereinek a továbbadásában, kidolgozásában. Tehát a szerzetesrendeknek és a magányos remeteéletbe visszavonult, elkötelezett életű keresztyéneknek az életéből, szolgálatából alakultak vagy indultak ki azok az impulzusok, amelyek a közösségek és az egyének lelkigondozási gyakorlatát meghatározták.

A középkori egyházban a bűnbánati, a vezeklési és a gyónási gyakorlat szigorú szabályozása volt a meghatározó. Nagyon leegyszerűsítve a dolgot: a gyóntatószék művészete ez az időszak. Művészetnek nevezzük, ha jól gyakoroljuk, és valóban az, ha azt jól gyakorolják.

A reformáció korában pedig a lelkigondozói gyakorlat elsősorban a nevelés formájában és gyakorlatában jelent meg. Tanítani az embereket, számonkérni őket, figyelmeztetni őket, bevezetni őket az egyház életének és a keresztyén élet közösségének a gyakorlatába. Rögtön jelezzük, hogy a reformáció két nagy ága egy kicsit másként fogalmazta meg ezt.

A svájci reformáció elsősorban a diszciplináris eljárásra, az egyházfegyelmezésre helyezte a hangsúlyt. Nem véletlen, hogy a nagy eklézsiamegkövetések gyakorlata is valamiképpen erre vezethető vissza.

A lutheri reformációban azonban inkább a másik, a tanítási vonal maradt meg, és a hitvallási iratok tartalmának, hitigazságok elsajátításának a megismertetése volt a feladat. De a reformáció lutheri ága kezdettől fogva megfogalmazta és feladatul is adta azt, amit mind a mai napig és manapság némelyek újra felfedeznek, amit így mondott Luther a Schmalkaldeni cikkekben az evangéliumi hirdetés több formájáról szólva: „Mutuum colloquium et consolatio fratrum" – a testvérek kölcsönös beszélgetése és egymást vigasztalása. És Luther ezt a reformáció munkája kezdése után másfél évtizeddel már megfogalmazta. És tulajdonképpen ma is erre helyezzük a hangsúlyt. A lelkigondozás ebben a dimenzióban bomlik ki és történik mindazok ismérve alatt, amit előbb már elmondtunk.

A reformáció első lelkesült időszaka után az ortodoxiák (a hagyományokhoz, lezárt tanokhoz betű szerint ragaszkodás megjelenése) idejében egyre inkább az egyházi hivatalra helyeződött a hangsúly. A lelkigondozást csak az egyházi hivatal területén belül képzelték el. És talán ez a klasszikus forma, hogy a lelkigondozó nem lehet más, mint a lelkész. Akit erre az egyház felhatalmaz.

A XIX. században egyre erőteljesebben megjelenő szekularizáció, azaz az elvilágiasodás kora hozott egyfajta változást. Tény az, hogy a lelkigondozás elméletére, gyakorlatára hatással volt az akkor kibontakozó szociális felelősség megfogalmazása, s egyre erőteljesebbé vált,

hogy aki segíteni akar a bajbajutott embertárson, annak – legyen az hittestvér, vagy valóban csak embertárs – nem csak a lelki dimenziókra, hanem a szociális helyzetre is figyelemmel kell lennie, és az örök üdvösség kérdését a földi kiegyensúlyozott, rendezett élet dimenziójától nem szabad végletesen szétválasztania.

Nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy a lelkigondozás terén ma tulajdonképpen jelen van kisebb-nagyobb körökben a közel kétezer esztendős egyház történetének minden iskolája: az ókorban kialakult szerzetesi, a középkorban kialakult gyóntatószéki gyakorlattól, a reformáció tanítógyakorlatától, a felvilágosodás kora után megjelenő szociális és lelki dimenzió hangsúlyozásától kezdve minden. Önmagában véve nem ez a probléma.

A probléma az, hogy az a bizonyos keresztforma úgy van, mint ahogy ezt számítógépen vagy digitális fényképen nagyon könnyű megcsinálni, hogy a képnek egyikmásik részét elhalványítom. A függőleges ág mintha egyre jobban háttérbe szorulna, s megjelenne a vízszintes markánsabban. Nem mondom hogy túlhangsúlyozottabban, de a másik kárára mindenesetre előtérbe toltan.

Lelkigondozásunk mai helyzetét négy altémába tömörítve vázolhatjuk fel. Az első a belülről fakadó szekularizáció. A második: személyes bizalom nélkül nem megy. A harmadik téma a gyónási titok és diszciplináris kötelezettségek. A negyedik kérdés pedig a kötelesség és a felhatalmazás feszültsége, szép bibliai szóval a karizmák kérdése.

Egy sajátos könyvet tartok a kezemben, Ove Vikström: *A káprázta tó sötétség* című könyvét. Alcíme: *Szempontok a lelki vezetéshez*. Ebből kölcsönzöm „a belülről fakadó szekularizáció" fogalmát. Az a bizonyos elhalványodás. A függőleges irányultság elhalványodása.

És ide még egy idézet kívánkozik. Sören Kirkegaard mondta: „Aki a korszellemmel házasodik, hamar megözvegyül." Értjük? Ma ugyanis naponta kötünk házasságot a korszellemmel.

Vikström kérdezi: Vajon a demokrácia és az individualizmus korában lehet-e egyáltalán még lelkivezetésről beszélni? Nem helyezzük-e azzal úgymond gyámság alá az egyént? Nem ragadunk-e le valamilyen nosztalgiázásnál, amely oly idegen ettől az atomizálódott kortól? Nem kellene-e inkább elfelejtenünk a régi klasszikusokat, hogy radikálisan újraértelmezzük a keresztény hitet a modern ember számára? Nem öltözünk-e túlságosan hivalkodó ruhába, amikor ismerni véljük a lelki élet elmélyítéséhez vezető utat? És folytatja a kínzó kérdéseket.

Később egy pár sorban a következő diagnózist adja.

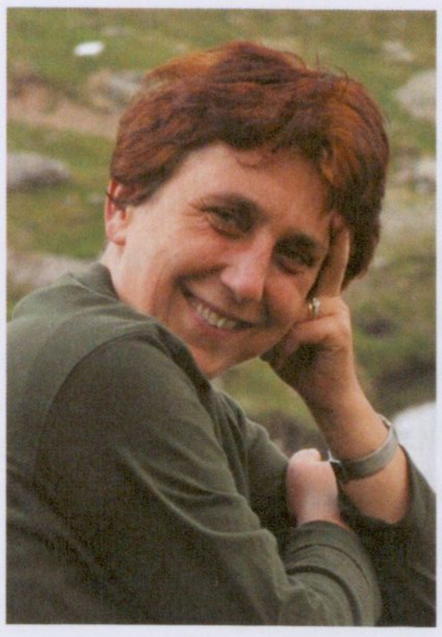
Lassan elavulnak a keresztyén hittel és keresztyén lelki élet belső előfeltételeivel kapcsolatos ismereteink. Vagy fölemészti őket a tömegmédiumok uralta hektikus és állandóan változó kultúra. A makroszinten megnyilvánuló nagy keresztyén szentség szétmállott és helyébe az individuális, egyéni szinten megjelenő szentség lépett. Az egyéni világok és a sajátos egyéni hitek a „vallásos vagyok a magam módján" előretörőben vannak. Ennek következtében a speciális keresztyén útról való ismeretek és alkalmazásuk, amit gyakran megtérésnek hívnak, kiveszőben vannak még magában az egyházban is.

Aztán folytatja nem kisebb szomorúságot szerezve a kellő önismerettel rendelkező olvasónak. Ezzel egyidőben a társadalomban kiveszett a személyes hit hangja. A történelmi egyházakban egyre kevesebben beszélnek az élő Istenbe vetett hitükről. Helyette inkább homályosan istenhitről, egyházról, keresztyén emberképről, etikáról stb. esik szó. Ám amennyiben a keresztyén hit hivatásos közvetítői nem tesznek bizonyságot saját hitükről, és nem segítik hallgatóságukat, hogy életüket a hit tükrében lássák, akkor elnémul a Szentírás szava. A teológiából egyfajta filozófia vagy hit- és életszemlélet lesz.

Majd később: Miután a lelki élet kikerült az érdeklődés homlokteréből és Nyugaton nem ápolták, Keleten sem művelték olyan rendszeresen (ő Keleten itt az orthodox területet érti, ahol a spiritualitás nagyobb összhangban volt az egyházakkal), egyeseknek a pszichoterápia, az álmok és hasonlók utáni érdeklődés kezdte a vallásosság egyfajta elvilágiasodott formáját jelenteni. A lelki élet gondozását mintegy megfeleltették a tudattalan feltárásának és e belátás személyre gyakorolt hatásának. A mélylélektant éppen ezért egy bizonyos nézőpontból tekintve egyfajta szekularizált lelkiségnek is felfoghatjuk.

És befejezésül: Ha az egyházak nem elégítik ki az embereknek a gondoskodás, a tudatossá válás, az értelmezés és az elmélyülés iránti igényét, ha az emberek nem kaphatnak tőlük segítséget kríziseik és személyes vágyaik, bizalmuk vagy kettősségeik, rossz tulajdonságaik és gyengeségeik megismeréséhez, vagy támogatást, hogy a keresztyén hit fogalmaiban gondolkodjanak az élet kérdéseiről, az egyházak hamarosan nem lesznek többek, mint érdekes történelmi és kulturális örökséget őrző vallásos szervezetek. S az egészben az a szomorú, hogy mindez belülről fakad, vagy ahogyan Vikström nevezi ezt a folyamatot: belülről fakadó szekularizáció.

(Folytatása következik)

Deák Borbála vagyok, 1970-ben születtem Tordán. A kommunizmus évei-ben megélt gyerekkorom meghatározott élményei a tordai nagyszüleimnél töltött vakációk voltak. Marosvásárhelyen élek piciny családom, földi létem legnagyobb ajándéka, körében. (Férjem, Attila és fiam, Zsombor.) Túl a negyvenen az ember hajlamossá válik arra, hogy visszatekintsen, elgondolkozzon. Nem az fáj, ami eltelt. Nem az után vágyom, ami volt. Azt fájlalom egy kicsit, hogy már ilyen sok a volt. És csak kevés a lesz. Mégis: jól érzem magam a bőrömben, itt és most. Próbálok a percnek élni, annak, ami van. Nem a voltnak vagy a lesznek, hanem mindig a mostnak.

Szeretek élni. Szeretek adni és kapni. Szeretem a családomat: csöppnyi kis sziget, ahova mindig hazaérhetek, ahol várnak rám és szeretnek, ahol szerethetek, ahol minden együtt megélt perc energiaforrás számomra. Fiam, a kis herceg, apránként óriásira cseperedett, a szemünk előtt, észrevétlenül. Már bontogatja szárnyait, mi féltve figyeljük, tudjuk, hogy hamarosan kirepül a fészekből, és ez így van rendjén. Férjem, a másik felem, akivel egységes egészet alkotunk, ő az ember, akire már megszületésem pillanatában vártam.

Szeretek írni: írok, amikor valami megérint vagy megemészthetetlen. Írok, amikor boldog vagyok. Írok, amikor... csak úgy. Írásaim: gondolatok, élmények, amik kikívánkoznak.

Deo ludens*

Szólítottál, Uram. Itt állok, mert másként nem tehetek. Apró kis hangya a bolyban, saját képedre teremtett ember: Kiss Andrea vagyok, halálraítélt. Meghalni születtem 1970-ben. Szögesdróttal határolt, teljes hírzárlatban vergődő országban jöttem a világra, valahol Európában, a Te birodalmadban, Uram. Tapogatózó léptekkel, botladozva indultam el az önmagába visszatérő úton. Esténként arról meséltek nekem, hogy része vagyok az Egységnek, álruhás királykisasszony, kinek titkos küldetése van: megváltani a didergő világot. Elhitették velem, hogy bár eddig mindenki belehalt a próbálkozásba, nekem sikerülni fog túlélni. Hittel és igaznak vélt mesékkel a tarsolyomban, hetykén vágtam neki az útnak, melyet nekem rendeltél. Voltam óriás, hatalmas léptekkel száguldoztam, biztonságban éreztem magam. Később akadályokba vagy önmagamba botlottam, olyankor feltápászkodtam, visszavettem az erőltetett tempóból. Amikor sötétben botorkáltam, kicsit mindig féltem, érzelmeimmel lopakodtam embertől emberig, feléd, Uram. Andalogtam szerelmesen, a külvilág teljesen megszűnt, az érzés hatalma sűrűvé tömörítette a levegőt. Sikeresen szárnyaltam vagy sebzett madárként vergődtem, váltakozva. Éltem. Emberül, emberien, emberségesen. Mindvégig szerettem. Szerettem és hittem tebenned, Uram, és az emberben, az életben. Kissandreásan, többmilliárd hangyatársamhoz hasonlóan, fölébredtem, feladataimat szorgalmasan végeztem, közben ettem, ittam, beszéltem, időnként megriadtam, néha-néha sírtam. Eljött a pillanat, Uram, amikor kifutott lábam alól a talaj, Te húztad ki, én pedig kényszerleszállásban zuhantam. Az ütközés oly erős volt, hogy nem bírtam talpra állni. Szeretettel gyógyítottak azok, akiket mindennél jobban szeretek, az elvesztés fájdalma, a végleges búcsú megemészthetetlensége viszont legyőzött. Hitetlenség fagyasztotta pórusaimat, a depresszió ásítozva terpeszkedett végig szétesni készülő létemen, a félelem vadul járta haláltáncát sejtjeimben. Antidepresszánsokba kapaszkodtam, vergődő elmémet azonban képtelenek voltak takarékra helyezni. Gyöngéden szólítottam eltávozott édesapámat, hozzád fohászkodtam, Uram. Reménykedtem, hogy vele való beszélgetéseimből bár néhány foszlány eljut mindenható, mindent halló füledbe. Most, bár most az egyszer, hallgasd meg néma jajveszékelésemet!

Öregem-barátom, úgy hiányoznak a szavak, melyekkel megszólíthatnálak, hogy közelebb varázsoljalak magamhoz. Úgy hiányoznak a hangok, melyekkel kifejezhetném mindazt a némaságot, mely utánad maradt: az űrt, a tátongó miérteket, a megmagyarázhatatlant, az összegabalyodott életérzést. Úgy hiányoznak a pillanatok, melyekkel közelebb kerülhettünk egymáshoz, félénken és bátortalanul, hiszen befele forduló ember voltál, öregem-barátom. Úgy hiányoznak az érintések, melyek legtöbbször a levegőben megálltak és tapintható formában nem jutottak el hozzám, mégis tudtam, hogy engem céloznak meg és biztatni akarnak olyankor, amikor fel akartam adni. Hiányzik az idő, amiről sokáig azt hittem, hogy végtelen. Hiányoznak a percek, melyeket tőled raboltam el. Úgy hiányzol!

Öregem-barátom, merre jársz most? Hallod néma sóhajunkat? Látod a bizonytalanságot, amiben hagytál? Igazán nem volt szép tőled, hogy ilyen kapkodva elsiettél. Haragszom rád! Még annyi mindent meg kellett volna beszélnünk. Most legalább boldog vagy?! Mondd, hogy igen! Már eleget voltál távol tőlünk, mondd, nem támadnál mégis fel inkább?! Hiszen mi várunk, örökké hazavárunk!

Hol volt, hol nem volt... már nem vagy. Nagyon nem. Soha nem. Álmaimban szoktál csak lenni, olyankor felriadok és meg szeretnélek érinteni. De te elillansz... Olyankor sírok és Téged szólítalak, Uram!

Nehéz, nagyon nehéz nélküled.

Őszinte leszek, Uram: mondd, értesz te egyáltalán magyarul?! Szívemmel, sóhajaimmal univerzálisan szólítalak. Jó volna megszelídíteni a halált, elmúlást. Lesem a csodát, ami útközben elkallódott.

Őrült iramban száguldoztam, trappoltam a végtelenben, menekültem a véges elől. Láthatatlan táltosom ügetett, az irány követhetetlen maradt. Megérkeztem: az elvesztés fájdalma, az elengedés képességének hiánya és halálfélelmem tüdődaganatban öltött testet. Ebben a fizikai térben és időben.

Kiss Andrea vagyok, halálraítélt. Itt állok előtted, teljes bűnösségemben. Bizonyos dolgokat most már értek. Másokat még mindig képtelen vagyok megemészteni. Csak néha dühöngök. Itt állok, a betegség és szenvedés által teljesen megcsupaszítva. Levetkőztem mindent, ami jelmez volt. Szeretek, még mindig nagyon szeretek, Uram. Ez egyetlen energiaforrásom. Egy kis időt kérek még. Könyörgöm, esedezem! Mindazonáltal, Uram, legyen meg a Te akaratod. Másként úgysem lehet. Ámen.

Deák Borbála

*Deo ludens *lat.* játékos Isten

Fekete – fehér

… gondoltál már arra, hogy mi lett volna, ha akkor és ott…? Valamikor, valahol. Ha nem lett volna csak a valahol, és a valamikor nem akkor lett volna… Gondoltál már arra, hogy mi lett volna akkor? Mondjuk belőled és belőlem, mindnyájunkból…?

… megérkeztünk és ők mindig vártak… Szemüvegesen, kicsit megöregedve. Csak a barázdák mélyültek el kedves arcukon két vakáció között. Valahányszor betoppantunk, ők megnyújtották a pillanatot, óriásira varázsolták a percet, magukhoz öleltek szeretetükkel (láncoltak, bilincseltek – ennyi év után is érzem a szorítást) és betakartak az önzetlenségből és gondoskodásból kötött édesmeleg takaróval. Az öröm ott terpeszkedett a levegőben, boldogan nyújtózkodott köztük és köztünk: hálásan bólintottak a Fennvalónak, hogy hozzájuk röpítette kamaszodó, gyakran szófogadatlan és perlekedő, mindenben ellenkező unokáikat, akikkel már lehetett akkoriban vitatkozni. Érkezéseinket meglepetések varázsolták emlékezetessé: paszulyból készített hamis gesztenyetorta bizonytalankodott az ünnepi asztalon, félénken hunyorgott felénk, leste ízlelőbimbóink ítéletét. Hittük, hogy gesztenye és finom. Tudtuk, hogy ők erre is képesek. Varázsolni. Mi, örök éhesek, pillanatok alatt faltuk fel a finomságot. Szemükben öröm csillant.(Nemrégiben gesztenyetortával kínáltak. Félve nyúltam a kiskanál után. Nem volt íze a valódinak. Nem volt igazi.)

… kérdeztünk és ők mindig válaszoltak… Rengeteg miért lábatlankodott körülöttünk, ők türelmesen rendszerezték azokat és értelmezték, összefüggésekbe kényszerítve az értelmetlent. Kérdéseinkben benne feszültek félelmeink. Feloldozták. (Meztelenül álltam előttük: legtitkoltabb álmaimról is tudtak.) Mostanában, amikor már én vagyok az, akit a kérdések megcéloznak, gyakran jut eszembe, hogy igazi pszichológusok voltak ők: hihetetlen ügyességgel formáltak bennünket, egyenrangú partnerként kezeltek, ezáltal pedig elnyerték bizalmunkat, amivel sosem éltek vissza. Emlékszel, örökös kérdésünk volt: Becs`szóra nem mondod el senkinek?! Rekedtes, szakállas hang figyelmeztetett, hogy a becsületre kiadott szó óriási dolog, gazdálkodjunk vele okosan. A pénz nem számított. Igaz, soha nem is volt. Nekünk nem is hiányzott. (Volt néhány szó, ami csak sokkal később telítődött értelemmel.) Ők ígéretet tettek, becs`szó nélkül. Amikor valamit megígértek, azt be is tartották. Talán ez volt legbiztosabb pontja életünknek. Hogy sosem csalódtunk bennük. (Csak akkor, legutoljára.)

… a fűtőtest fölött recsegett a rádió… Sugárzási időben. (Akkor már csak Ő volt: társa – gyengülő látással, lassú léptekkel, botra támaszkodva – elsétált az örök vadászmezőkre.) Ilyenkor minden idegszálával az Európa szabadabbik feléből érkező híreket figyelte. Titokban meglestük őt, figyeltük, amint zsákmányra leső oroszlánként, egész testében megfeszülve, értelmes szemét a rádióra szegezve próbálta magába szippantani a nagyon messziről érkező hanghullámokat (fényévnyi távolság volt a hírforrás és köztünk, akkoriban). Bőre melegével felfogta azokat, továbbította agysejtjeinek, megszűrte, összeillesztette, egységgé kovácsolta. Gyakran suttogva mesélt. (Érdekes, akkoriban mindenki suttogva beszélt.) Történelemről, hamisról és igazról, emberekről, roszszakról és jókról, barátokról, valódiakról és besúgókról, reményről és hitről. Mi hallgattuk őt, összebújva és értetlenül. Azt hittük, hogy a kinti világ is olyan, mint amilyent ő varázsolt körénk.

… a mi mindennapi kenyerünket… Porfészek volt az a város, fertő. A cementpor rátelepedett a házakra, fojtogatta az öregedő gesztenyefákat, elriasztotta a madarakat, mintha még a levegőt is fejadagra adták volna, akár a kenyeret. Akkor, ott. Mi mégis visszavágytunk (két vakáció között eltelt időszak egy folyamatos várakozás volt), hiszen Ő jelentette nekünk azt a várost. És a szabadságot. Nem zavart a szép időben felfele hullámzó, esős időben sötétszürke felhőként lebegő füst; a nincstelenséget nem éreztük, mert ő abból is játékot faragott. Megvédett az autóbuszon, amikor megszólítottak, hogy magyarul beszélgetünk. Azután, ha csak tehettük, gyalog mentünk mindenhova. (Emlékszel, amikor minket kellett védelmébe vennie, lágy-mosolygós arca hirtelen élessé feszült, szeme összeszűkült, szikrákat szórt hatalmas, kerek szemüvege alól és hallgatásra késztette a minket bántókat. Ő volt nekünk a mindenség.) Szeretetvárat épített körénk a porba és betonba süppedt kommunizmus kellős közepén.

… csak a kenyeret nem szerettük ott. Igaz, otthon sem. Kicsi volt és kerek, mindig lapos és kőkemény. Fekete. Sorba kellett állni naponta. Fejenként fél kenyér jutott. Hogy kilóra mennyi lehetett, nem tudom. Sosem érdekelt. Mindig kevés volt belőle. (Azt beszélték, hogy voltak, akik döglött egeret, rozsdás szeget is találtak benne. Mi sosem bukkantuk rá, pedig kerestük. Jó móka lett volna: akkor talán megengedték volna, hogy hanyag mozdulattal bár egyszer, egyetlenegyszer, kidobhassuk a kenyeret. Ami sötéten nyomasztotta a napokat.) Óriási sorok kígyóztak a hatalmas munkásnegyed egyetlen kenyérüzlete előtt, mérges és izzadságszagú, fáradt emberek tolakodtak hajnaltól az üvegablakok előtt. Mi későn értünk le, a sor legvégére kényszerültünk. Utáltunk sorban állni. (Ma is messziről elkerüljük.) Beosztottuk, hogy mikor melyikünk. Egyezkedtünk, kérleltük egymást, haragra lobbantunk, veszekedtünk, végül előkerültek tartalékaink: egy kicsi darab csoki, kerek, színes rágógumi. Cserekereskedelem. Megvesztegetés. Egymás között. Testvériesen. Amint megérkezett a kenyeret szállító autó és kezdték le-

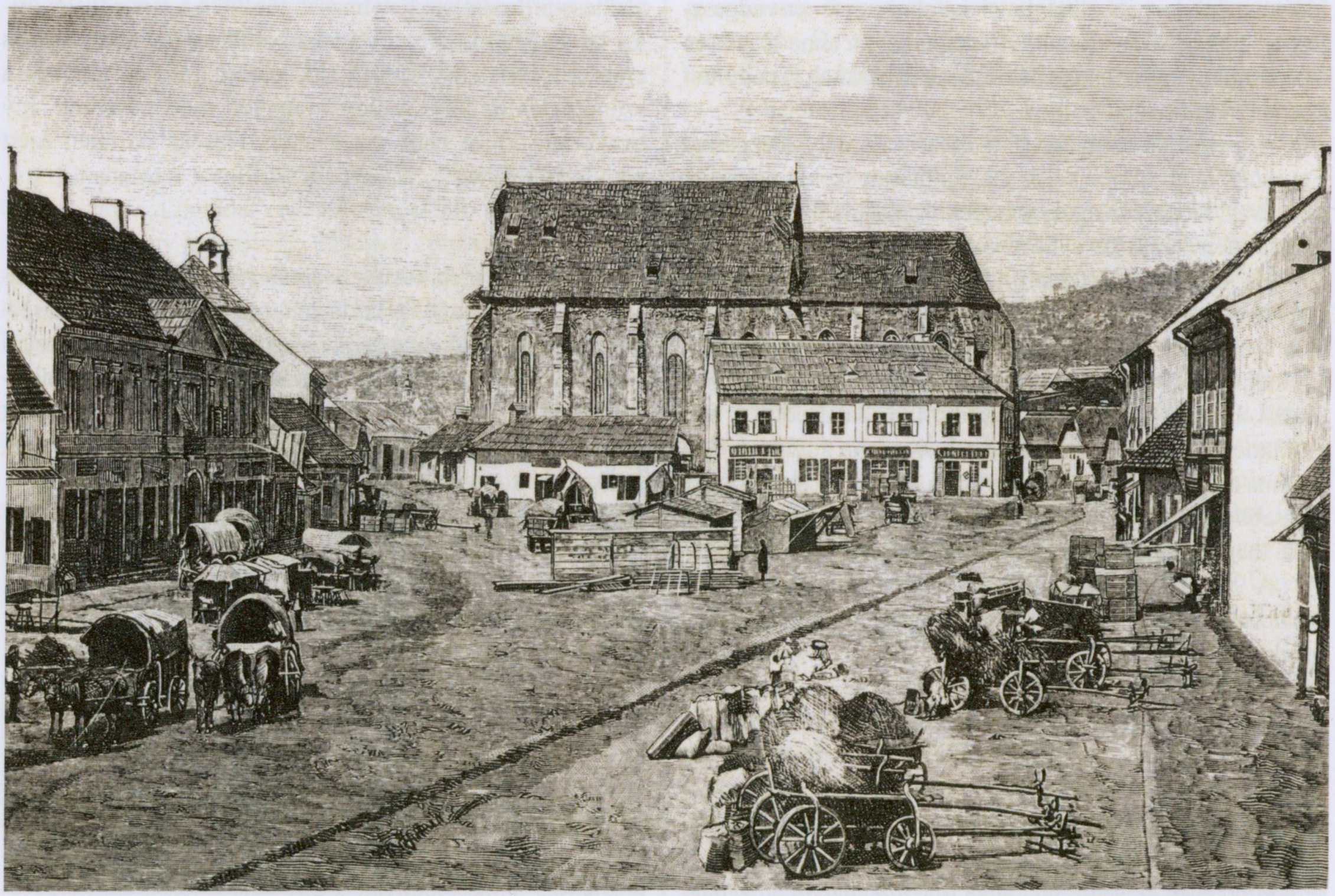
fele dobálni a lapos pékárut (koszos és rendezetlen volt a kezük ezeknek az embereknek, töredezett a körmük, ma is magam előtt látom a durva, kicserzett, fáradt kezeket, arctalanul hadonásznak emlékezetemben), a tömeg hirtelen életre kelt, felmorajlott, majd duplájára nőtt a sor, elvesztette formáját, alaktalanná torzult. Az emberek tolakodtak, könyökkel, lábbal, nem törődve semmivel, csak a mindennapival. Esélyünk kevés volt, mi valahogy mindig hátul ácsorogtunk és ott csodálkoztunk. Senki nem törődött velünk. Ökölbe szorítottam kezem és úgy drukkoltam, hogy legalább aznap ne jöjjön ki a mentő. A kenyérsorok gyakran verekedésbe fulladtak. Olyankor csak a szirénázó hang zökkentette vissza az éhes gyomrokat emberi mivoltukba. Mindenki éhes volt. Sokukat otthon még legalább hat-hét éhes száj várta. Történt mindez a napi fejadag megszerzéséért. Országunk felvirágoztatásáért, pompás jövőnkért. Mi sosem törtünk a kenyérből az utcán. Egészben szállítottuk haza, büszkén. A legtöbb ember az üzletből kilépve marcangolni kezdte. Olyankor öröm terült szét fáradt arcukon.

… add meg nekünk ma...! Sok-sok felkiáltójellel, szinte követelőzve kértük esti imáink alkalmával. Amíg nem volt meg a napi kenyér, nem mentünk sehova. Imádtunk menni. Kirándulni, fürdeni, lángost vásárolni, bámulni az emberek arcába és történeteket képzelni köréjük. Azt hiszem, ezt kértük leginkább. A kenyeret. Nem csokit vagy banánt vagy játékot… csak ennyit. Akár a felnőttek.

Fürdeni készültünk a lapos sómező közepén elterülő tavakhoz, ahol nem volt zuhanyozó, így aztán az ott fürdőzők, a testükre tapadó sótól, hóemberekhez hasonlítottak. (Titokban nyalogattuk a sót ráncosodó bőrünkről.) Aznap ő nem volt otthon, a valamikor békebeli időket megélt főtéren kellett volna találkoznunk, a templom előtt, ahol 1568-ban, Európában először, kihirdették a vallásszabadságot. Rohantunk haza a kenyérrel, hogy telefonáljunk neki, indulhat, mi is indulunk. A telefon csörgött, hosszú percekig, és ő nem válaszolt… Utána sosem. Dühösök voltunk, titokban féltünk. Hiszen megígérte! Hogy megállhat a szív, csak úgy, hipp-hopp?! Nem hittük el. Pont az ő szíve, ami akkora nagy, hogy képes az egész világot magába zárni?! Nem, az nem fékezhet le, csak úgy, hirtelen, minden előzetes lassítás nélkül. Kiabáltunk és toporzékoltunk. Magunkra maradtunk. Anyáék később érkeztek. Nem akartuk megnézni őt ott, falfehéren.

… azóta arra gondolok, hogy ha nem lett volna az akkor, talán szeretném most a fekete kenyeret, a mindig ropogósat. Így viszont egyetlen falatot sem bírok leerőltetni a torkomon. Maradok inkább a fehérnél.

Deák Borbála

„a valamikor békebeli időket megélt főtéren, a templom előtt..." – Torda főpiacza a Nagytemplommal (Orbán Balázs: Torda város és környéke, Budapest 1889)

Régi diákemlékeimből

Diákélet a kolozsvári régi unitárius kollégiumban a XIX-ik szászév végén

Írta és az 1957. június 30-án tartott ötvennyolcéves érettségi osztálytalálkozón felolvasta Antónya Mihály

V. rész

Most újra térjünk vissza s folytassuk utunkat a Karolina-térről. A hatkövű malom fölött menjünk át a malomárkon s vegyük utunkat a Nagysétatér felé, melynek elején állott a régi nyári színház deszkaépülete, előtte az aranyhalas szökőkúttal. A mindig lelkes színpártoló diákság sokat járt oda, hogy kedvenceinek tapsoljon. Ha pénze nem is volt, nem nagy baj, csak tudja meg, hogy azon este milyen színű a diák- és katonajegy, egyszerre lekopírozza az ablakon - s kész. Kivált Koródi János V-ikes csinált tökéletes hamisítványokat pár krajcárért. Még a dátumot is rányomta magakészítette gumibélyegzőjével.

Néha meg éppen a színigazgató, Megyeri Dezső küldött nehány potyajegyet a diákságnak, mit a mi igazgatónk belátása szerint kiosztotta a diákok közt.

Minket azonban ma a Sétatér érdekel, sétáljunk végig rajta, hiszen oly szép a kolozsvári Sétatér, különösen nyári időben, népünnepély alkalmával, hatalmas nyár- és vadgesztenye-, platán és hársfáival, virágágyaival, a sima tó tükrén úszkáló hattyúpárral, zenepavilonnal, kioszkkal, a nagy téli korcsolyacsarnokkal.

A sportpálya környékén, hol ősszel az Erdélyi Gazdasági Egyesület állat-, termény- és gépkiállításait szokta rendezni, ma sátrak, látványosságok és bódék vannak, hajó- és körhinta, gyorsfényképészet, céllövősátor a tömeg mulattatására.

Ha már „sport”-telepről beszélünk, akkor természetes, hogy sportnak is kellett lennie Kolozsváron, ha nem is a mai mértékben. A biciklisport még újdonság volt. A „velocipédnek” nevezett magas kerékhez kapcsolt kis kerékből állott a kerékpár. A sportoló felkapaszkodott a 120 cm átmérőjű nagykerék fölé szerelt nyeregre s teljes erővel nyomta a két pedált. Ez a kezdetleges gép pár év múlva praktikusabb járművé alakult: a nagy kerék megkisebbedett s a kicsi megnőtt, míg rendre megállapodott a mai alakjában.

A 90-es évek elején importált „tenniszlabdajátékot” s a századfordulón kezdett „football”-t a lövöldei pályákon űzték.

Téli sportok közül a város peremén a ródli, a sétatéri s Bánffy-kerti tavon pedig a korcsolyázás járta, esténként villanyfény és katonazene mellett. Nekünk kisebb diákoknak megfelelt a Szamos jege is, hol ingyen korcsolyázhattunk s lementünk a vasúti hídig is.

A múlt szászév végén jutott el Kolozsvárra a sísport is, melyet Hangai Oktáv kereskedelmi akadémiai tanár kezdett kultiválni, midőn ünnep- és vasárnapokon családtagjaival a Törökvágás és Hójaerdő környékén sízett.

Mint említém, a sétatéri sportpálya körül rendezte évenkénti kiállításait az Erdélyi Gazdasági Egyesület is. Egy ilyen kiállításon bemutatták működés közben az újtalálmányú „viharágyút” is. Ez egy 2 méter magas, tölcséralakú, fekete acéllemezöntvény volt, melynek elszűkülő aljára szerelt irányzó szerkezettel kellett az ágyú nyílását a közelítő vészfelhőnek irányítani. A készülék az aljába helyezett vaktöltés elsütése pillanatában hatalmasat dördült s a lőpor füstje óriási karikában tört, gomolygott a cél felé. De ha a robbanás ereje a terhes felhő irányát el is térítette, annak tartalma a szomszédos területekre úgyis lehullott s ott pusztított. Így gyakorlati értéke nem sok lehetett. Használata talán ezért nem lett általános.

*

Tekintsük meg most a népünnepélyen hullámzó közönséget is. Különböző vidékek színpompás viseletei, kalotaszegiek, szilágyságiak, marosszékiek, csoportosan sétáló hóstáti legények fekete magyar ruhában, árvalányhajas pörgekalappal, derekukon a símára vasalt gazdaköténnyel. A lányok ugyancsak magyarszabású, keményszárú ráncos csizmákban, lerakott bokorugró szoknyával, leeresztett hajfonatukban széles nemzetiszín selyemszalagcsokorral. Csevegés, móka mindenütt, jól mulat ma mindenki a Sétatéren.

Ám egyszerre különös, szokatlan zsivaly hallatszik. Nagy tömeg áradatától körülvéve szamárháton közeledik Dárius király, két vállára akasztott tele tarisznyáiból marékkal szórja a sokaság közé „aranyait”, az újveretű fényes rézkrajcárokat.

Velocipéd az 1890-es években

Antónya Mihály régi diákemlékeiről szóló feljegyzéseit Benczédi László szíves engedélyével közlöm, ugyanis Antónya Mihály későbbi magyarszováti unitárius lelkész az ő anyai nagyapja, kinek egyik kézírásos füzete diákemlékeiről szól, a másik füzete a fél évszázadot átölelő magyarszováti szolgálati éveit eleveníti fel. Jelen lapszámunkban diákemlékeiről szóló feljegyzéseinek ötödik részét közöljük.

Taszigálódás, szitok és átkozódás, csak minél többet szedhessen fel belőle a tömeg.

Feljebb egy emelvényről nagy hangon kiáltja egy alak: „Ide, ide uraim, itt a jó alkalom, bárki kipróbálhatja az erejét az amerikai erőmérő gépen pár krajcárért. Csak bátran uraim!" Közben csattanások, miket egy-egy hangos „éljen" vagy vidám kacaj követ.

Ne-te-né! Amott jő hosszú virginiával a szájában káplár úr Bagó, drága Julcsájával, mosolygó boldogan, kéz a kézben. Egyenest a pofozógépnek tart, utat nyit magának, lefizeti a taxát s nekigyűrkőzve, lapátnagyságú tenyerével olyan pofot húz le, hogy a mutató egyszerre a legfelső fokra szökik. A tömeg illő tisztelettel húzódik félre, ami Julcsának igen imponál.

Majd arra sétálnak, ahonnan a szellő a „Bobherceg" keringő melódiáját hozza, s meg sem állnak a ringlispílig. Káplár úr a hölgyét a legcifrább hintóba segíti, maga pedig felpattan a legszilajabb paripára, s vidám zeneszóval már indul is a jókedvű társaság.

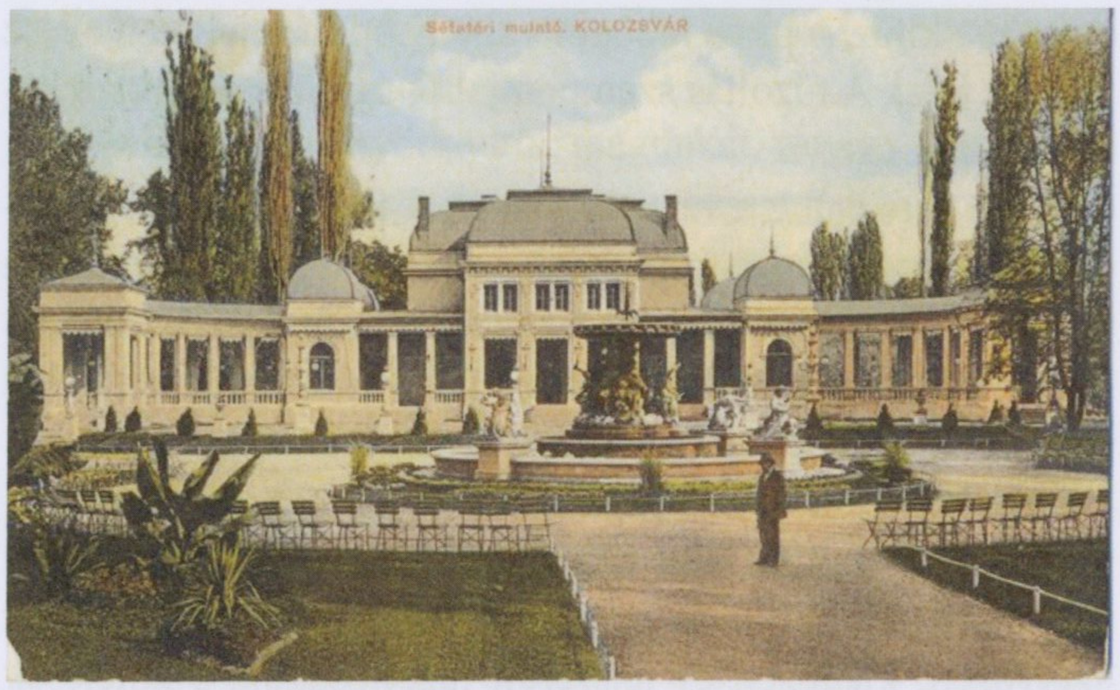
Azután mindent bejárnak, mindent megnéznek. A kardnyelő akrobatát, a pojácának öltöztetett majmot, ahogy táncol, ugrál, csókot dobál. A gyorsfényképész sátrában a nap emlékére páros képet csináltatnak, hűsítőt isznak, fagylaltoznak, egyszóval: mulatnak.

Most a hirtelen riadalmat az okozta, hogy egy jól öltözött fiatalember szandolinjával a nyílt tó közepén felborult s nyakig érő vízben evickél a part felé.

És így tart a vidám szórakozás egész alkonyatig s még tovább is, mert este 8-tól tűzijáték lesz a tó körül. De minthogy mi olyat már láttunk, inkább menjünk tovább.

*

Elhaladva a katonauszoda mellett, tekintsük meg a pár lépésre levő „Lövöldét" is, hol árnyas fák alatt, gondosan ápolt élősövény szegélyezte sétautak vezetnek a nagy csarnokhoz, melyben nyári táncmulatságokat szoktak rendezni. Tény, hogy ez a minden oldalról vízzel határolt terület arra a legalkalmasabb. Iskolánk tavaszi majálisát is rendszerint itt tartják meg. Hónapok óta készül rá az ifjúság. A diákok, hogy kedvökre mulassanak, a gyerekek, mert akkor állítólag szabad(?) cigarettázni, s kiadni, akinek veréssel tartozunk.

Kolozsvár. A Pákey Lajos tervezte Sétatéri mulató vagy Kioszk (1896-1897)

Kolozsvár. Sétatér. A Pákey Lajos tervezte Korcsolyapavilon (1896-1897)

Koratavasszal már megkezdődnek az előkészületek. A VI. VII. VIII. osztályos diákok maguk közül megválasztják a rendezőbizottságot, alelnököt, pénztárost, ellenőrt és titkárt. Elnöknek felkérik valamelyik fiatalabb tanárt. Megvitatják, kidolgozzák a részleteket, helyiséget bérelnek, meghívókat, táncrendet nyomatnak, zenészeket fogadnak, hogy a május végére vagy június elejére tervezett majális méltó legyen régi jó hírnevéhez.

Ha a kitűzött nap elérkezett és a tánchelyiség fel van díszítve, délután 2 óra tájban az egész ifjúság nemzeti lobogó alatt, katonás rendben, zeneszóval kivonul a „Lövöldébe". A gyereksereg örvendezhet, szaladgálhat fel a „Csigadombra" s onnan le. De estére otthon kell lenni minden gyermeknek, mert 8 órakor kezdődik a felnőttek mulatsága.

A bejáró híd mellett zöld lombokkal díszített sátorban van a pénztár és rendezőbizottság, várva az érkező vendégeket.

Már jönnek is egymásután a város felől a bérkocsik, melyekből komoly, tekintélyes mamák, rózsásarcú, vidámkedvű leányok szállanak ki. A kék-fehér selyemszalagcsokorral ékeskedő fürge rendezők karjaikon vezetik a hölgyeket a tarkabarka lampionok sora alatt a mintegy 80 méternyire levő nagyterembe, ahol Pongrácz Laji vagy Csikai Gyuri bandája már húzza is a talpalávalót. A táncos hölgyeknek a figyelmes rendezők díszes táncrendekkel kedveskednek. Egykori bálozó hölgyek féltve őrzött emlékei között a vitrinben ma is egész csomag szebbnél szebb báli táncrendet lehet látni, belejegyezve a táncosok neve, kikkel a nagymama vagy dédmama valamikor a francia négyeseket végiglejtette. Ugyanott báli legyezők is teleírva fiúnevekkel. Miért is kell megöregedni!

Ma már csak a helye van a régi Lövöldének, mely amint neve mutatja, valamikor a város tehetősebb polgárainak volt társadalmi egyesülete, hol a vadászat nemes sportjának kedvelői célbalövést gyakorolhattak, vagy a fehérasztal mellett politizálhattak, esetleg a teke- és tenniszpályákon a fiatalabbak szórakozhattak, s ahol délutánonként a szertehullott labdák összegyűjtésével mi, alsóbbosztályú tanulógyerekek is kereshettünk 10-15 krajcár zsebpénzrevalót.

A Lövöldén felül faúsztató telep volt. A Gyalui-havasokban kitermelt tűzifát a Szamos addig szállította, innen pedig Klemm Pál és más vállalkozó cégek fogatai szétfuvarozták a városban.

Még fennebb a Kolozsmonostori Gazdasági Akadémia gyakorlóterei következtek, a Csikókert és Baromfimajor. Legfölül pedig a nagygát, mely a malomárok vizét a városba irányítja. A gátkörüli mészkőben szép echinus-kövületeket találtunk.

A gáttal egymagasságban esik a monostori Kálvária, hová a városi közönség jó időben szívesen szokott kisétálni.

*

Kellemesebb és megszokottabb kirándulóhelyeink közé tartozott a Monostori-erdőben levő „Szent-János" forrás környéke. Csendes völgyben, árnyas fák alól fakad a kristálytiszta bővizű forrás, üdüléssel kínálva a fáradt lelkeket.

Egy szeptemberi szép napon gyermekbarátaimmal ott járva, megrázogattuk a forrás körüli mogyoróbokrokat, s csak fel kellett szedni vagy a patak medréből kihalászni az érett mogyorót, az átellenes oldalon pedig a somot. Abban az évben a vadgyümölcsök különösen nagy termést adtak.

Mire a kollégium elé értünk, már esteledett. A Monostoron lakó dohánygyári munkásnők csoportosan akkor haladtak a járdán hazafelé. Szokás szerint egyik-másik gyerek ártatlan képpel, de bosszantó szándékkal megkérdezte, hogy „Néni, kit temetnek ilyen későn?" A választ szóbelileg elég vastagon meg is kapták.

Történetesen az öreg Pap Mózsi´bá is abban a pillanatban lépett ki az iskola kapuján s egész véletlenül elprüsszentette magát, mit a gyári munkásnők célzatosságnak vettek.

– Na nézzétek csak, még ez a vén trotty is űzi a tréfát. Ennek sincs több esze!

Szegény öreg eléggé mentegette magát, hogy nem volt szándékában senkit is sérteni. De hasztalan.

*

Az alsóbb osztályos tanulóknak a dohányzás tiltva volt, a vétkest az iskolai esküdtszék három pálcabüntetéssel sújtotta.

A Széchenyi-tér a századfordulón (korabeli képeslap)

Ezen úgy fogtunk ki, hogy a Feleki-úton a városból kimentünk a Nagy Gábor tanyájáig, ott elszívtunk egy-két cigarettát, a maradék dohányt pedig gondosan az útmenti karfák véseteibe rejtettük, hol mindig megkaptuk. Aztán szédelegve hazaindultunk s erős mentolos cukorkát szopogattunk, nehogy megérezzék rajtunk a dohányfüst. A nagyobbak valósággal lenézték, aki nem dohányzott vagy nem tudott „slukkolni".

*

Kisdiák koromban egyszer nyár elején társaimmal elbódorogtunk a papfalvi Kerekerdőbe madártojást gyűjteni. Valamelyikünk egy tölgyfa oldalán harkályvágta lyukat fedezett fel. Bizonyára mókus lakik benne, vegyük ki.

Mint legkisebbet, engem feltaszítanak a fára. Mókus ugyan nem volt benne, de volt pele, s jól összemarta a kezemet. Megsebesülve jöttem haza.

*

Biás Pista szobatársam valahonnan – alkalmasint hazulról – egy hatlövetű nikkelezett revolvert szerzett s elhatároztuk, hogy vasárnap délután kimegyünk célbalőni. Ki is mentünk jónehányan a „Postaberekbe", hol most a Csaba-utca kezdődik s ahol akkor árnyas nagy nyárfák alatt a zöld gyepen vidám kirándulótársaságok mulattak. Mi pedig egész délután célbalőttünk a finom revorverrel.

Ma is csodálkozom, hogy a Gondviselés megőrzött, sem magunkban, sem másban kárt nem tettünk. A gyermeket a kíváncsiság is szokta néha ilyesmire vinni.

*

Ez a gyermeki kíváncsiság erősen fúrta az oldalunkat, hogy a kollégium közelében levő tűzoltó-őrtorony tetejéről széttekinthessünk a város felett. Bartha Gergely tűzoltólaktanya-parancsnoktól nehányan engedélyt kértünk s kaptunk is erre. Egy tűzoltó mindjárt fölkísért az őrtorony vasrácsos tetejére, ahol a soros őr éjjel-nappal körülsétálva kémleli, hogy nem lát-e gyanús füstöt emelkedni valahonnan. Esőben, szél- és hóviharban a fedélzet közepén levő kis bódéba húzódik, s onnan figyel. Ennek a bódénak a tetejére van felszerelve a vészharang, melyen tűz esetén az őr kikongatja a kerület számát s kitűzi a piros lobogót vagy lámpást, mely a tűzvész irányát jelzi. A tűzoltás szempontjából ugyanis a város 8 kerületre volt osztva.

Pár perc múlva a város lakóssága tájékozva van az égés felől. Vágtatva rohan a tűzoltólaktanyából a mindig készenlétben levő készültség a két nagy szürke lipicaitól vont szerelvénnyel, s egyszerre a város minden részéből, a fiatalabb iparospolgárokból szervezett önkéntes tűzoltóság is a tűz oltásához.

Régen a kollégium diáksága is részt vett a tűz oltásában, s ilyenkor éjszakának idején is kinyitották a kaput avégre.

A mi időnkben már csak a monostori gazdászoknak volt szervezett, kiképzett és felszerelt tűzoltóságuk, s kötelesek voltak tűzvész esetén rohamlépésben a helyszínre sietni.

Monostoron máig is fennmaradt egy ilyen éjjeli riadónak a története. Mikor a gazdászok a sötét éjszakában a tűzhöz igyekeznének a külváros utcáin, valami nagy dübörgő hordós szekereket értek utol, s gondolva, hogy azok is az égéshez sietnek, egyikük könnyebbség okáért belefogózott egyik szekér lőcsébe. De vesztére, mert a hepehupás úton a szekér hirtelen nagyot zökkent s a hordó tartalmából az illetőt végigloccsantotta. A szekeret ugyanis Danczinger Henrik ürszékkihordó nagyvállalkozó éjjeli fogatai voltak.

*

Egyik nyáron a tanulóifjúság boldogan vakációzott otthon, amikor híre jött, hogy Kolozsvár utcáin a tavasszal megkezdett közúti vasút építése rövidesen befejeződik és a forgalomnak átadatik.

S valóban, amikor szeptember elején Kolozsvárra érkeztünk, a vasútállomás előtti téren már várt az öblös kéményű gőzmozdonyos – két személykocsiból álló – vonat, hogy 6 krarjcárért a kollégium elé szállítson. A kalauz éppen Szász Domokos VI. osztályt végzett diákismerősünk volt, csinos egyenruhában, pompás új köpennyel. Irigykedve néztük s mindnyájunkban titkos vágy támadt, vajha mi is valamikor ilyen kalauzok lehetnénk.

A kolozsvári közúti vasútnak egyelőre négy mozdonya s megfelelő számú személy- és teherkocsija volt.

A péncélozott aljú mozdonyok oldalán „Kolozsvár", „Monostor", „Erdély", Mátyáskirály" nevek voltak sárgaréz öntvényből kiírva, a kocsik pedig számozva voltak. A rendes nyomtávú pálya egyelőre fölfelé a monostori sörgyárig, lefelé a szentpéteri templomig volt kiépítve s közben a dohány- és szeszgyárhoz is bevezetve.

Kár, hogy a további fejlesztés elmaradt, talán mert más városok mintájára ide is villamost terveztek, vagy Horowitzék nem találták elég rentabilisnek a vállalatot.

Tény, hogy pár év múlva a K.K.V. sínpárját fölszedték, s Kolozsváron ma is (1957) autóbuszok bonyolítják le a bel- és külterületeken a közúti forgalmat.

*

Első gimnazisták voltunk, amikor Ütő Lajos, Péterfi Sándor és én egy októberi vasárnap délután felmentünk a Fellegvárba, hol a felső sétaút mellett levő vezérek szobraitól szép kilátás nyílik a városra.

Miután kigyönyörködtük magunkat, tovább indultunk a hegyélen a puskaporos torony irányában. A Rákóczy-hegyi szőlők idáig nyúlnak fel s az érett gerezdek incselkedve kínálkoztak a leszakításra. Nem is gondolkoztunk sokat, hanem amint hallottuk, hogy a csősz a madárűző kereplővel a hegy aljában dolgozik, se szó se beszéd, átugrottunk a gazkerítésen, egykettőre megtöltöttük kalapjainkat s tovább folytattuk utunkat. Ekkor észrevettük, hogy a távolból két mesterlegény féle jön velünk szembe. Zsákmányunkat tehát nagyhirtelen az útmelletti lucernásba rejtettük, hogy majd visszatérünk érte. Ámde azok is meglátták s egyenesen reámentek, nyugodtan magukhoz vették, mi pedig keservesen néztünk utánuk a távolból.

Kossuth Lajos-utca az Unitárius Főgimnáziummal

*

1896 tavaszán Boros Sándor igazgató s a tanári kar vezetésével egésznapi kirándulásra ment az egész iskola. Irány a Törökvágás, Hójaerdő, Kányafő, Bácstoroki kőbányák, Bács község, ahol a katolikus státus birtokát akkor Gajzágó Tivadar bérelte, kinek Anti nevű fia hozzánk járt.

A nap nagy részét a község melletti szép szálas erdőben vidáman töltöttük játékkal, sportolással.

Tanáraink a bérlő vendégei voltak, de a diákok is részesültek pár korsó borban.

Nehány év múlva olvastuk a lapokból, hogy Gajzágó Antit egyéves huszárönkéntes korában, Debrecenben egy átmulatott éjszakáról hazatérőben valaki az utcán orozva lelőtte.

Később, szováti papságom kezdetén Gajzágó Tivadar a Sala-Gálfalvi örökösök ottani birtokát bérelvén, egyházközségem pátrónushelyettese is volt pár évig. Így közelebbi összeköttetésbe kerültem vele.

*

Itt említem meg, hogy ugyancsak 1896-ban, a millennium évében rendezett országos tornaversenyen iskolánk ifjúsága is részt vett szép teljesítménnyel. Akik szerencsések lehettek azon részt venni s az ezredéves kiállítást is megtekinteni, felejthetetlen emlékekkel tértek haza.

A város külső képe

Kolozsvár képe a múlt évszáz kilencvenes éveiben éppen nem volt nagyvárosias. Nyári reggeleken a tehéncsorda a belközéputcai Korbuly-portától indult ki a legelőre a Bivalyrét felé.

Az utcákon a drótos tót „Fazekat drótoztassanak asszonyok!", az üveges „Ablak csinál!" kiáltással vidáman baktatott, akárcsak odahaza a mi falunkban.

A munkakerülő Füttyös Pista s a félkegyelmű Bolond Sándor közismert alakjai voltak a városnak.

Speciálisan kolozsvári alak volt az iszkábáló cigány is, akit 20-30 lépésről követett a felesége. S míg a férfi kiáltotta, hogy „Iszkábálni tekenőt!" – „Hátul megy a szeretőd!" – rímeltek rá a rakoncátlan gyerekek.

Gyakran láthattuk Szvacsina Géza polgármester törékeny alakját, zsebkendőjét félkezével szájához szorítva. Deák Pál főkapitányt a mindig szürke magyar ruhában, pörge kalappal. Hasonlóképp fekete magyar ruhában, csizmásan Nagy György köztisztasági felügyelőt – vagy szemétkapitányt – amint székely utcaseprőit a járda széléről dirigálja. Filippi Gyula rendőrbiztost, aki mindig ott van mindenütt, ahol valami „történik", kezében egy szál nádvesszővel.

Sokan emlékeznek még Bálint Gábor orientalista egyetemi tanárra, amint feleségével a járdán sétált s gondolataiba mélyedve előrehaladt. Aztán mikor észrevette, hogy a párja hátramaradt, megállott, bevárta míg az apró lépetivel utána tipegett.

Néha a Belmagyar-utca napos oldalán megjelent Brassai-bácsi tisztes ősz alakja, vállain a szürke condraposztó zekével.

Emlékezhetünk a nagyhírű Brandt orvosprofesszorra, ki a kollégiumunk előtt naponként gyalog megtette az utat a „Vöröskereszt"- szanatóriumig és vissza, az épületek tövéhez húzódva.

A város tekintélyesebb iparospolgárai közül ki ne emlékeznék még Benigni Sámuelre (Benigszámira), amint két szép tarkájával, kagylóalakú szánkóján végigcsilingel a város utcáin?

S mintha ma is látnám a hatalmas termetű, őszhajú Bíró Béla apátplébánost, félkezét mellére téve betérni az Ács-étterembe, hogy a szögletben, megszokott asztalánál elfogyassza ebédelőtti korsó sörét.

Ecsedi Kovács Gyulát, a nagy drámai színművészt, Váradi Miklós népszínműénekest, az ifjúság eszményképét. Megyeri Dezső szalonkomikust. Gót Sándort, Vendrei Ferencet, Iványfi Jenőt, Szentgyörgyi Istvánt, Küny Klárát, Hunyadi Margitot, Z. Bárdy Gabit (legtöbbször Béldy Ákos gróf főispán társaságában). A fejedelem Barcsay Domokost, kinek személyével kapcsolatban annyi elmés anekdota maradt fenn. Róla beszélték, hogy amikor a bánffyhunyadi királygyakorlatokra az ottani családi kastélyukat az após, Korbuly Bogdán rendbe akarta tétetni s erre 19 000 forintot szánt, a vő kevésnek találta. – „Mit képzelsz apa? Ne értsük félre, nem az örmény király jön!"

Mondják, hogy anyósának közelgő névnapjára, mint figyelmes vő, valamivel kedveskedni akarván, bement a Frank-Kiss János féle üveg- és porcelánkereskedésbe érdeklődni. A főnök sajnálattal mondja, hogy alkalmas ajándéktárgya most nincs. Volt ugyan egy értékes japán vázája, de véletlenül eltört s milyen nagy kárt szenvedett vele.

A fejedelem megtekintette s potom áron azonnal meg is vette az eltört vázát s kérte, hogy küldjék a lakásra. A bolti szolgával négyszemközt jó borravalóért megegyezett, hogy amint a lakásba belépik, ejtse le a csomagot. Úgy is történt, a szolga a küszöbön le is ejtette a csomagot.

– Jesszusom, most összetört! – kiált föl ijedten az anyós. De felbontva konstatálják, hogy az udvarias kereskedő minden egyes darabot külön papírba csomagolt.

*

Hát a főtéri esti korzó közönsége! A „Hintz szöglete" a megmondhatója, hogy az unitárius diákok, kik s hányan állottak a sarkon mint névtelen titkos imádók, gyönyörködve a szebbnél szebb kolozsvári leányarcokban, a vidáman csevegő szőke, barna fejecskékben, amint egymásután következnek, a Lukács-lányok, Incze-nővérek, a Zobátz-lányok, a kertészet legszebb rózsabimbói, Dobál Margit, a Bocskor-nővérek, a bájos Tókos-lányok stb. hódoló udvarlóktól körülrajongva. Közülök sokan ma talán boldog nagymamák vagy éppen dédnagymamák. Hol van a kicsi Steinné, Bánffy Daniné és még sokan mások!

Mint valami szép álom, olyan volt a kolozsvári korzó. Avagy mi voltunk fiatalok s szebb színben láttuk magunk körül a világot!

*

A „Főtér"-nek ez a sarka évtizedeken át hangos volt a hírlapárusok élénk kiabálásaitól, kik a nap minden szakában, de különösen a reggeli és esti órákban nagyhangon kínálták a közönségnek a helybeli és fővárosi friss érkezésű újságokat, a szenzációsabb cikkek címeit külön is kiemelve.

Hogy keletkezett kolozsváron s más városokban is az utcai újságárusításnak ez a formája, nem tudom s nem is fontos, de tény, hogy egy félévszázad leforgása után, a XX-ik századév derekán megszűnt ez a foglalkozási ág, s vele együtt kiment a közhasználatból a „rikkancs" szavunk is, melyhez hasonló és találó kifejezést – Tóth Béla szerint – a világ egyetlen nyelvében sem sikerült találni.

*

De hagyjuk most a Hintz szögletét s jöjjünk magunkhoz közelebb.

A Belmagyar-utca közepe táján, a kollégium során volt De Gerando Antonina felsőbbleányiskolai igazgatónő híres leányinternátusa. Vidéki családok abban az időben szívesen és nyugodtan adták oda növendékleányaikat, akárcsak később a „Marianum"-ba.

Diákjaink sokat gyönyörködtek a bájos teremtésekben, amint naponként többször elvonultak a kollégium előtt, a sor végén rendesen a komoly igazgatónővel vagy Biela Mária tanárnővel.

Egy ilyen alkalommal Ürmösi Jóskával a templom és Dávid Ferenc-utca sarkánál állottunk, mikor a lefelé haladó sorból a lányok közül többen „kezét csókolom"-ot köszöntgettek felénk.

– Te Jóska, honnan ismernek ezek a kislányok minket,

hogy oly kedvesen köszöntenek? – kérdem. Jóska körülnéz.

– Nem nekünk szól, hanem ennek a szamosvizes szamarának itt a hátunk megett, melyiket a gazdája megállított, míg a sor elhalad. Bakfislányok babonája, hogy ha az utcán szamarat vagy kéményseprőt látnak, „kezét csókolom”-mal köszöntik.

*

Képviselőválasztások idején heteken át élénk, mozgalmas volt a város. S bár az iskola falai közé politikát bevinni tiltva volt, mert könnyen a fejünkhöz vághatták, hogy tanulni küldtek ide s nem politizálni, azért titokban is nyilván igyekeztünk nem maradni távol az efféle mozgalmaktól sem. Ha aktív részünk nem is volt benne, kalapunk mellett büszkén viseltük az ellenzéki jelölt kortestollát. Nem volt soha baj érette.

Mikor Bartha Miklós, az „Ellenzék” főszerkesztője, mint függetlenségi-párti jelölt programbeszédét tartotta, tömegesen mentünk a Tornavívódába s előrefurakodva lestük ajkairól a jobb világot ígérő lelkes szavakat. Ahol kellett, torkunk szakadtából éljeneztünk és tapsoltunk, vagy abcugoltunk, ha Fejérvári vagy Bánffy Dezső nevét említette a szónok. Lelkesedtünk a tömeggel, s együtt énekeltük a himnuszt, a Kossuth-nótát s ennek dallamára azt a hosszabb kortesdalt, melyet Nagy Lajos VIII-adikos diákpoétánk írt s a függetlenségi párt kinyomatott és terjesztett s amelyből ma csupán erre az egy versszakra emlékszem:

„Kétfejű sast, kétszín zászlót
Magyar ember nem imádott:
Kétszín ember sem kell nekünk,
Bartha Miklós lesz követünk,
Éljen a haza!”

Dacára annak, hogy a hóstáti gazdák is rendesen függetlenségi pártiak voltak, nincs tudomásom, hogy Kolozsvár két választókerületéből a 90-es években egyetlen képviselő is került volna be a parlamentbe ellenzéki programmal.

Ha aztán a választás lezajlott, a kedélyek lecsendesedtek. A város ismét visszanyerte mindennapi képét, amit esetleg a tavaszi sorozás és az őszi újoncbevonulás tett valamennyire élénkebbé. A hóstáti és környékbeli falvak ifjai ilyenkor külön csoportokban zene- és énekszóval vonultak fel, de ha verekedést nem csináltak, vagy botrányt nem okoztak, a rendőrség nem törődött velük. Valamint akkor sem, ha farsang végén, húshagyókedden a hóstáti legények karneváli lovasjelmezekben végiglovagoltak a belvárosi főutcákon a közönség mulattatására.

Igaz, hogy a külvárosiak eme régi népszokását az utolsó években már csak a vágóhíd környékére korlátozták.

(Folytatjuk)

Kolozsvár. A Főtér látképe a villamos elődjével, a rendes nyomtávú közúti vasúttal (korabeli képeslap)

ÉLETEM, SORSOM

1944. november 14-én születtem Kolozsváron. Kereken egy hónappal azelőtt, 1944. október 14-én az oroszok elvitték édesapámat, akit én sohasem ismerhettem meg.

A bátyám 14 éves volt, és édesanyám elküldte tejért a szomszéd utcába. Eltelt több mint egy óra, és a gyerek nem jött. Édesapám elment utána. Adorján-néni kérte édesapámat, ne haragudjon, de az orosz katonák jönnek-mennek és fél kimenni fejni. Édesapám kiment a pajtába, megfejte a tehenet, és jöttek haza. Mikor a kapu elé értek, megállította őket egy orosz katona, édesapámat belökte a sorba és azt kiabálta: „raboty!", ami munkát jelent. Ekkor értették meg, hogy munkára viszik őket. A bátyám beszaladt, mondta: – Édesapát elfogták az oroszok!

Szegény édesanyám kiment a nagy hasával, mivel velem volt terhes, rákiabáltak a katonák, ne menjen a sorhoz! Édesapám a sorból nyugtatta: – Munkára visznek, majd jövök! De sose jött.

Édesanya bement, összeszedte az iratokat, vágott kenyeret és szalonnát, becsomagolta és kiküldte a nővéremmel, aki akkor 16 éves volt. Kiment, odaadta a csomagot és meg akarta puszilni édesapát, és ekkor az orosz katona mellbevágta a puskatussal. Ekkor édesapám neki akart ugrani, de a sorban levő társai lefogták, azt mondták, gondolkozzon, mert mind főbelövik őket. Ezután senki családtag nem látta sohasem édesapát.

Én csak fényképről ismertem, de mindig nagyon hiányzott. Rá egy hónapra édesanyám bekerült a kórházba szülni. Ott volt egy asszony, akinek ugyanolyan sorsa volt, mint édesanyának. Hozzá jött egy üzenet, hogy a férje Foksányból üzent, ott van, jól van, de nem tudják, mi lesz velük. Van ott egy Erdős László nevű férfi, üzeni a feleségének, ő egyelőre jól van, vigyázzon magára és a gyerekekre!

Ez volt az első és utolsó üzenet.

Édesapám 38, édesanyám 35 éves volt. Nagyon sokat sírt, búsult, imádkozott. Egyszer valaki biztatására elment egy jósnőhöz, aki azt jósolta, hogy édesapa karácsonyra hazajön. De nem jött. Ekkor édesanyám visszament, azt kérdezte, miért hazudott?

– Jaj, drága, én nem hazudtam, ezt mutatta a kártya, de azt nem, hogy melyik karácsonykor jön!

Az én szegény édesanyám minden karácsonykor várta. Mikor mi már férjhez mentünk, jött mindig hozzánk az ünnepre, de otthon mindig sütött-főzött, mert várta a férjét.

Nagyon nehezen nevelt fel bennünket.

Az édesapám vasöntő volt a vasúti műhelyben, az ő kollegái segítettek édesanyának, hogy bekerüljön a műhelybe dolgozni; először magkészítő volt, később öntőnő lett. Értünk sose kapott semmi segélyt. Édesapámat kerestette a Vöröskereszt, de sajnos semmi jó eredmény nem volt. Mikor édesanyánk kérvényezte a segélyt, azt mondták, csak abban az esetben kaphat, ha halottá nyilvánítja édesapát. Hogy is tehette volna, mikor mindig hazavárta!?

Én úgy ötéves lehettem, mikor szamárköhögésbe estem. Édesanyának dolgozni kellett, a nővérem is dolgozott, a bátyám inasiskolába járt. Engem bezártak a lakásba. Nagytata, apai nagyapám Marosvásárhelyt lakott és a vasútnál dolgozott; mikor Kolozsvárt volt útja, mindig felkeresett minket és hozott valami élelmet. Mikor engem egyedül, betegen otthon talált, másnap már küldte nagymamát. Nagymama azt mondta édesanyámnak, nem tud maradni, mert otthon háztáji van, de engedjen el hozzájuk, amíg jobban leszek!

Nagyszüleimnél nagyon jól éreztem magam, nagyon szerettek, ott voltam öt évet. Az első négy elemit ott végeztem a 3-as számú iskolában. Elég jól tanultam. Drága nagymamám szép hosszú hajat nevelt nekem; mikor fésült, mindig húzta, és nagyon haragudtam rá. Azt mondtam, még a temetésére sem megyek! De bizony mentem és a két dolgos kezét megpusziltam, nagyon szerettem őket!

A negyedik osztályt kezdtem, mikor megkaptuk az új oroszkönyvet. Lapozgattam, tata bejött, és én boldogan mutattam neki a könyvet. Belenézett, és a kályha alá dobta, nekem meg azt mondta: – Te ezt nem tanulod, mert neked azért nincs apád, mert elvitték az oroszok! Neked ezt nem kell tanulni!

Nem tanultam. Szegény nagymama vitte a tyúkot, meg a kosár tojásokat a tanítónéninek, hogy engedjen át oroszból. Igenám, de édesanyám hazavitt Kolozsvárra; ott kezdtem el az ötödik osztályt. Nagyon keserves volt, mert oroszból nem ismertem még a betűket sem. De azért elég kis kofa voltam, mert mindenkinek kijelentettem, hogy nem tanulom és kész! Mert nekem azért nincs édesapám, mert elvitték az oroszok!

Volt egy orosztanárnő, aki megígérte, hogy megbuktat, de én ki se nyitottam a könyvet. Szegény édesanyámat megfenyegették, hogyan nevel engem reakciósnak, börtönbe akar kerülni?!

Évzáró ünnepség volt, kiosztották az ellenőrzőkönyvet, megnéztem, és oroszból 8-asom volt beírva, mindenesetre 8-ason alól nem volt jegyem. Odamentem a tanárnőhöz és megköszöntem, hogy átengedett. Rámnézett és elfordult, nem tudtam mire vélni, de megnyugodtam.

Nekem nagyon szép nyaram volt, voltam tatáéknál, és augusztus 10-től szeptember 10-ig Segesvárt táborban, amit a vasúti műhelytől kaptam. Közben otthon nagy felfordulás volt, mert augusztus 26-án kellett volna menjek orosz pótvizsgára. Mentek szegény édesanyámhoz, hogy hol vagyok, és fenyegetőztek. Édesanyám elővette az ellenőrzőt és mutatta nekik. Hiába, ugyanis kiderült, hogy mikor az osztályfőnök írta be a jegyeket, véletlenül 3-as helyett 8-ast írt. Tehát pótvizsgáznom kellett.

Mikor hazajöttem, másnap jelentkezni kellett az iskolában. Az orosztanárnő várt rám, megkérdezte, hogy tanultam-e? Nem feleltem neki. Akkor tisztázódott az is, hogy amikor megköszöntem hogy átengedett, azt hitte, hogy szemtelenségből mondtam, s akkor ő elhatározta, hogy ha tudok is, akkor is megbuktat! Akkor leült velem szembe és megfogta a kezem és azt mondta: – Ne légy buta, mert te ügyes kislány vagy, és ha nagy leszel, meglesz a lehetőséged, hogy elmenj Oroszországba és megkeresd édesapádat. De csak akkor, ha megtanulsz oroszul!

Így én hatodik osztályban kezdtem tanulni oroszul. Tanultam, de nem olyan lelkesen, mint a magyar irodalmat.

Azt tudom mondani, hogy sose kaptunk sehonnan semmi pénzbeli segítséget. Szegény édesanyám nyolcvanéves koráig várta a férjét, sose ment férjhez.

A nővérem 1965-ben jött ki Svédországba családjával, ők nagyon sokat segítettek. 1983-ban nekem is sikerült kijönni, de sajnos csak egyedül. 1984-ben jött ki a férjem a négy gyerekemmel. Hálát adok az Istennek, hogy itt vagyunk, és a gyerekeim mind jól vannak, jó munkahelyük van.

Nagy Erdős Éva / Växjö

MEDGIVANDE

till avgiftshjälp
till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige
(Egyházi járulékról szóló BELEEGYEZÉS a Svédországi
Magyar Protestáns Egyházi Közösség javára)

Härmed ger jag mitt medgivande till avgiftshjälp till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige att genom Skatteverket från och med nästa år och tillsvidare dra av 1 % kyrkoavgift beräknad på min kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomst.
(Ezennel beleegyezésemet adom a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, hogy a kommunális adóköteles jövedelmemre számított 1% -os egyházi járulékot a jövő évtől kezdődően és a továbbiakban az Adóhivatal útján vonja le.)

Namn: _____
(Név)
Personnummer: _____ - _____
(Személyi szám)
Adress: _____
(Cím) Gata (Utca) / nr (Házszám)

Postadress: _____ _____
(Postai cím) Postnr (Irányítószám) Ort (Város)

_____ _____
Datum (Dátum) Underskrift (Aláírás)

Skicka medgivandet till (A beleegyezést az alábbi címre kell elküldeni):
Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136
För att gälla kommande inkomstår måste medgivandet vara insänt **senast 31-e oktober året innan**.
(Ahhoz, hogy a következő évtől érvényes legyen, a beleegyezést **legkésőbb folyó év október 31-ig** kell beküldeni.)

Medgivandet är giltigt till det återkallas. Blankett för återkallelse
begärs från och sändes in till Pastorsexpeditionen :
(A beleegyezés visszavonásig érvényes. Visszavonási nyomtatványt
a Lelkészi Hivataltól kell kérni és oda visszaküldeni:
Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136.

Information om statligt stöd i form av avgiftshjälp från Skatteverket, 1% avgift till trossamfund

Kyrkolagen föreskriver skyldighet för medlemmar i Svenska Kyrkan att betala församlingsavgift. Avgiften dras tillsammans med kommunalskatten av utbetalaren av lön, pension eller annan ersättning.

Den som är medlem i ett annat trossamfund kan betala församlingsavgift till detta trossamfund, vilka bestämmer avgiftens storlek och inbetalningssätt. Skatteverket kan hjälpa till med att ta in avgift. Denna kallas för avgiftshjälp.

Rätten till avgiftshjälp ansöks hos regeringen och fattas av regeringen. Hjälpen får endast lämnas till ett registrerat trossamfund som är stabilt, har egen livskraft och bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Fr.o.m. år 2000 upphörde ungerska prästens anställning hos Svenska Kyrkan och i denna rådlösa situationen beslutade den dåvarande ungerska rikskyrkorådet att kyrkoavgiftens storlek och inbetalningssätt blir helt och hållet frivilligt. I denna tio års period bevisades att det var fel att basera samfundets ekonomi på en inte förutseddbar inkomst.

Ungerska Protestantiska Samfundet har ett datoriserat medlemsregister som omfattar ca. 5500 medlemmar, men bara en mindre del av dessa betalar kyrkoavgift direkt till samfundet. Det är många som fortfarande betalar avgiften till Svenska Kyrkan, eller till ett annat trossamfund, men flertalet betalar samtidigt avgift även till Ungerska Protestantiska Samfundet. Men det är många som inte betalar någon kyrkoavgift alls.

Lagen i Sverige säger också att man inte behöver vara medlem i något trossamfund utan man kan stå utanför.

Den som har bestämt sig för medlemskap i vårt samfund och vill delta i vår gemenskap samt använda tjänsterna har också skyldighet att även ekonomiskt bidra till samfundets verksamhet.

Enligt § 10 i våra stadgar kan alla boende i Sverige vara medlem i vårt samfund om ”vederbörande efter sina förutsättningar deltar i samfundets aktiviteter och bidrar ekonomiskt till samfundets försörjning samt att den lämnar ett skriftligt medgivande om detta med namnunderskrift”.

På grund av ovannämnda har vi i likhet med andra trossamfund ansökt om stöd i form av avgiftshjälp. Regeringens beslut 2012-06-14: Regeringen bifaller ansökan.

När börjar avdraget av avgift till trossamfundet att göras?

”Medgivande till avgiftshjälp” skall sändas in till pastorsexpeditionen som lämnar vidare till rikskassören senast den 31 oktober. Rikskassören meddelar till Skatteverket en datoriserad förteckning över de medlemmar som har lämnat medgivande till avgiftshjälp. Skatteverket höjer sedan uppgiften om vilket skatteavdrag medlemmens arbetsgivaren skall göra kommande år med 1%.

Hur påverkas medlemmarna?

För den enskilde medlemmen fungerar avgiftshjälpen på så sätt att storleken på det skatteavdrag som arbetsgivaren gör varje månad ökas med avgiften till trossamfundet. Detta registreras automatiskt hos Skatteverket i och med att trossamfundet skickar in sin datoriserad förteckning innan det aktuella inkomståret när avgiftshjälpen skall träda i kraft. Arbetsgivaren hämtar sedan uppgift om rätt skattetabell från Skatteverket där avgiften till trossamfundet är inräknad. Viktigt! Det är förhållandena den 1 november året innan det aktuella inkomståret som avgör om avgift till trossamfund skall betalas. Även om ett medgivande återkallas under året är personen fortfarande avgiftsskyldig för hela året.

Avgiften beräknas på den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomsten (inkomsten minskad med avdrag t.ex. avdrag för resor till och från arbetet, pensionsparavdrag, grundavdrag).

När upphör avgiften till trossamfundet att dras?

Ett lämnat medgivande om avgiftshjälp är giltigt till dess att återkallelse görs. Om man bestämmer sig för att återkalla detta ska en blanket för återkallelse begäras från pastorsexpeditionen som ska skrivas under med namn och personnummer. Återkallelsen bör ske skriftligt och skickas vidare till rikskassören. Återkallelsen gäller från och med nästa års ingång om återkallelsen görs senast den 1 november året före det kalenderår som avses. Återkallelsen påverkar inte själva medlemskapet.

Avgiftshjälpen avslutas också när någon har bestämt sig för att träda ut ur samfundet, och får en skriftlig bekräftelse för detta.

Den som har återkallat sitt medgivande till avgiftshjälp eller träder ut ur samfundet före den 1 november kommer inte att betala kyrkoavgift fr o m det följande kalenderåret.

Tájékoztatás az 1%-os egyházi járulék bevételezéséhez nyújtott állami segítségről

A törvény előírja a Svéd Egyház tagjainak kötelezettségét, hogy gyülekezeti járulékot fizessenek. A járulékot a kommunális adóval együtt a fizetést, nyugdíjat vagy más jövedelmet folyósító intézmény vonja le.

Más egyházak tagjai járulékukat az illető (más) egyházhoz fizetik, mely maga állapítja meg a járulék mértékét és a befizetés módját. Az Adóhivatal segítséget nyújthat a járulék bevételezéséhez. Ezt nevezik járulékbevételezési segélynek .

A járulékbevételezési segélyre jogosultságról a kormány dönt. Ezt a jogosultságot csak olyan bejegyzett egyházi közösség kaphatja, mely stabil, saját életerővel bír, és hozzájárul a társadalom pillérét jelentő alapvető értékek fenntartásához és erősítéséhez. 2000-től a Svéd Egyház nem alkalmaz magyar lelkészt. Tanácstalanságában az akkori egyházvezetés úgy döntött, hogy az egyházi járulék mértékét és befizetési módját teljes egészében önkéntességi alapra helyezi. Tíz évnyi időszak tapasztalata bebizonyította, hogy téves volt az egyház anyagi gazdálkodását egy megjövendölhetetlen bevételre alapozni.

A Magyar Protestáns Egyházi Közösség számítógépes tagjegyzéke mintegy 5500 tagot tart nyilván, de ezeknek csak egy kisebb része fizet közvetlenül a mi egyházunknak járulékot. Sokan vannak, akik járulékukat továbbra is a Svéd Egyházhoz vagy más egyházhoz/felekezethez fizetik, némelyek egyúttal a Magyar Protestáns Közösséget is támogatván. De sokan vannak, akik egyáltalán nem fizetnek semmiféle járulékot.

Svédországban a törvény kimondja azt is, hogy nem szükséges valamely egyházhoz tartozni, hanem lehet kívülállónak is maradni.

Aki viszont elszánta magát hogy egyháztagunk legyen és részt kíván venni közösségünkben s annak szolgáltatásaival is élni kíván, annak kötelessége az egyház tevékenységéhez anyagilag is hozzájárulni.

Alapszabályzatunk szerint: 10.§. Az Egyházi Közösség tagja lehet minden svédországi lakos, „ha lehetőségei szerint részt vállal az Egyházi Közösség tevékenységében; ha rendszeres anyagi hozzájárulás formájában részt vállal a közös teherviselésből; ha mindezt nyilatkozat aláírásával is kifejezi.”

A fentiek alapján, más egyházakhoz hasonlóan mi is kérvényeztük ezt az állami segítséget, melyet a 2012-06-14-i kormányhatározat értelmében jóváhagyták.

Mikor kezdődik az egyházfenntartási járulék levonása?

Az „Egyházi járulékról szóló beleegyezést” legkésőbb október 31-ig a lelkészi hivatalhoz kell beküldeni, mely azt a főpénztároshoz továbbítja. A főpénztáros számítógépes jegyzéket küld az Adóhivatalnak azon tagokról, akik a járulék ily módon történő bevételezésébe beleegyeztek. Ezután az Adóhivatal 1%-kal megemelt mértékű adólevonásra utasítja a munkaadót a következő évben.

Miként befolyásolja ez a tagokat?

Az egyéni tag számára ez úgy működik, hogy a munkaadó által havonta levonandó adórész nagysága megemelődik az egyházi járulék mértékével. Azzal együtt, hogy az egyház beküldi a következő adóévre vonatkozó „beleegyezők listáját”, az Adóhivatalnál ezt automatikusan bejegyzik. A munkaadó megszerzi az Adóhivataltól az illető munkavállalóra alkalmazandó helyes adótáblázatot, amelyben már benne foglaltatik az egyházi járulék is. Fontos tudni: Azt, hogy egy adott évben sor kerül-e egyházi járulék fizetésére, azt az előző év november 1-én fennállt állapot dönti el. Ha ezt követően, év közben vonná is vissza valaki beleegyezését, az a következő évben még adóköteles marad.

A járulék a megadózandó keresetből kalkulált kommunális bevételi adóra számítódik (a kereset, csökkentve a levonásokkal, pl. levonás a munkahelyre oda-vissza tett utazásokra, nyugdíjtakarék utáni levonás, alapvető levonás).

Mikor szűnik meg az egyházi járulék?

Egy leadott beleegyezés addig érvényes, amíg visszavonásra nem kerül. Ha valaki a visszavonás mellet dönt, erre vonatkozó nyomtatványt kell kérnie a Lelkészi Hivataltól, amit névvel és személyi számával kitölt és aláír. A visszavonásnak írásban kell történnie, melyről a főpénztáros értesítést kap. A visszavonás a következő év elejétől lép érvénybe, ha a visszavonás legkésőbb a vonatkozó naptári év előtti november 1-ig megtörtént. A visszavonás maga nem érinti az egyháztagságot.

A járulék ily módon történő bevételezése akkor is megszűnik, amikor valaki kilép magából az egyházból és erről írásbeli megerősítést kap.

Az, aki egy adott év november 1-e előtt visszavonta beleegyezését, hogy egyházi járulékát így bevételezzék, vagy kilépett az egyházból, a következő naptári évtől nem fizet egyházi járulékot.

Lajos Attila
1955–2014

1955. november 21-én Kolozsváron született. Ott járt középiskolába, s ugyanott a Babes-Bolyai Egyetemen folytatta klasszikus történelmi és filozófiai tanulmányait, majd 1982-ben sikeres államvizsgágt tett. Szakdolgozatában az 1500-as évek végi Nyugat-Európában jelentkező abszolutizmus elméleti alapjairól értekezett. Egyetemi oklevelének birtokában különböző erdélyi gimnáziumokban tanított. 1988-ban Budapesten angol, francia és román nyelvű cikkeket fordított magyarra. 1990-ben meglátogatta Svédországban élő testvérét. 1991-ben házasságot kötött Katóka Klárával, majd 1995-ben végleges letelepedést kapott Svédországban. Ugyanazon évben beiratkozott a Växjöi Egyetemre, ahol svéd történelmet, vallástant és pedagógiát tanult. 1999-ben megkezdte ösztöndíjas doktoranduszi tanulmányait, s ezzel párhuzamosan 2000-ben egyetemi tanársegédként alkalmazták. Kezdetben a svédországi magyar emigrációról szeretett volna tanulmányt írni, de a Riksarkivetben (Országos Levéltárban) tett látogatása nyomán érdeklődése Raoul Wallenberg felé fordult. „Hjälten och offren, Raoul Wallenberg och judarna i Budapest" (Hős és áldozat, Raoul Wallenberg és a budapesti zsidóság) című doktori disszertációját 2004-ben védte meg. Tanulmánya 2007-ben magyar nyelven is megjelent „Raoul Wallenberg – Mítosz és valóság" címen, melynek kiadását a Svéd Külügyminisztérium támogatta. Doktori disszertációjának megvédése után a Växjöi Egyetem kutatóként alkalmazta. 2008-ban tanulmányt közölt az 1946-47-es években svéd-magyar államközi szerződés nyomán mezőgazdasági és erdőkitermelői munkára Svédországba érkezett magyar vendégmunkásokról, s arról a politikai huzavonáról, melynek nyomán ezek végül menedékjogot kaptak Svédországban. Elismerésként Lajos Attila a Kristianstadi Főiskolán a történelmi katedra tanszékvezetője, majd a Malmői Főiskola Globális Tanulmányok részlegének előadótanára lett. Utolsó időszakában azt kutatta, milyen szerepet játszott a nacionalizmus Magyarország és Románia kommunista rendszereiben. Terveit és elképzeléseit a 2011-ben jelentkező betegsége keresztülhúzta: 2014. január 4-én, súlyos és hosszú szenvedés után 58 évesen elhunyt. A január 23-án Ljungbyben tartott gyászistentiszteleten felesége Klára, gyermekei Loránd és Timea, húga Anna Mária, rokonai, barátai és ismerősei, a ljungbyi magyar közösség tagjai búcsúztak tőle. Isten adjon neki örök nyugodalmat!

Bessenyei (Cseke) Irma
1925–2014

Cseke Irma 1925. február 3-án született az Erdővidék közepén fekvő Köpecen. Történelmi vidék ez: itt állt egykor a középkori Varjúvár, a község határában 1661-ben a Csemeréte nevű helyen Barcsay Gáspár serege vívott csatát, 1848-ban a köpeci hídon ütköztek meg a székelyek Heydte császári csapataival, akik bosszúból felgyújtották a falut s a menekülők közül sokat lekaszaboltak. Innen származik a mondás: „Baj van Köpecen". De baj volt itt 1918-ban is, amikor románok szállták meg Erdélyt, majd a gyalázatos trianoni diktátum Köpecet is Romániának ítélte, holott 1299 lakosából összesen 7 volt román. Tehát 5 évvel Trianon után született Cseke Irma, édesapájának Sándornak és édesanyjának Juliannának házasságából, melyből még egy lánytestvére született: Margit. Gyermekkorát Irma Köpecen töltötte. 15 éves volt, amikor Észak-Erdéllyel együtt Köpec is visszakerült Magyarországhoz, s ekkor beiratkozott a székelyudvarhelyi kereskedelmi iskolába, melynek elvégzése után rögvest könyvelőként alkalmazták a köpeci bányánál. Újból baj lett Köpecen, mert 1944 őszén ismét román uralom alá került a vidék, s a Maniu-gárdisták végiggyilkolták az Erdővidéket. Irma a bányánál ismerkedett meg jövendőbeli férjével, Bessenyei Lászlóval, akivel házasságkötésük után 1950-ben Petrozsényba költöztek, mivel László beiratkozott a bányamérnöki egyetemre. Irmát könyvelőként alkalmazta az egyetem, majd miután férje megkapta bányamérnöki oklevelét, visszaköltöztek Köpecre. Házasságukból egyetlen leánygyermekük született, Angyalka (1951). Irma a köpeci bányánál dolgozott nyugdíjba vonulásáig. Minekutána lánya családjával együtt Svédországban telepedett le, az otthonmaradt szülők is követték őket (1993). Angyalka és férje Zsolt, valamint az unokák, Andrea és Ágota nagy szeretettel fogadták otthonukba nemcsak őket, de Zsolt szüleit is. 12 évnyi boldog együttlét után Irma férje, László 2005-ben elhunyt, s ettől kezdve özvegységének napjait mindenestül a megmaradt családtagoknak, valamint hobbijának, a kézimunkának, az olvasásnak és a sütés-főzésnek szentelte. 2014. március 12-én csendesen elhunyt (szervi baja soha nem volt). Isten nyugosztalja, s adjon neki megérdemelt, örök békességet!

Benkő (Szabó) Anna
1925–2014

Szabó Anna 1925. március 13-án született Brassóban. Heten voltak testvérek: Ilona, Károly, Anna, Pál, Rozália, Irma és Erzsébet, ő a harmadik. Köpecen nevelkedett fel Ma már Erzsébet él Brassóban, Rozália Szászrégenben. A szülők hamar elhunytak, a kicsinyek nevelőszülőkhöz kerültek: Annát Bocz József ref. lelkész és neje, Emília fogadta gyermekéül. A „magyar világban" szakács és gazdasszonyi képzésben részesült; oklevelét a magyar királyi koronás címer és pecsét ékesítette. Gyakran hívták nagyobb rendezvények étlapjának összeállításához; a háztáji gazdaságban, disznóvágásoknál, a húsfeldolgozásban mindenütt szaktudással segédkezett. Miután árván maradtak, kisebb testvéreinek anyjuk helyett anyjuk lett, később azok gyermekeit is rendezte és nevelte. Szabó Anna Köpecen ismerkedett meg a középajtai születésű Benkő Istvánnal, akivel 1949-ben összeházasodott. Házasságukból két fiúgyermek született: István (1950) és Zsolt (1951). A II. világháborúban az Annát örökbe vevő Bocz család fia, Antal a harctéren elesett, s amikor Benkő Anna megszülte második gyermekét, kettős keresztnevet adott neki, s így lett belőle Zsolt Antal, kegyelettel emlékezvén a hősi halált halt lelkészgyermekre. Isten útjai kiszámíthatatlanok: Anna első gyermekét, Istvánt és feleségét Marikát két lányukkal, Imolával és Zsuzsával együtt Magyarországra vezérelte a sors. Zsuzsa házasságából két dédunoka született: Panni és Blanka. Anna második gyermeke Zsolt, feleségével Angyalkával és két lányukkal, Andreával és Ágotával Svédországba kerültek. S amint lehetővé vált, az otthon maradt szülők, Benkő István és Anna 1990-ben követték őket. Egy idegen megszállás és nemzeti elnyomás alatt töltött kemény dolgos élet után jó volt számukra Svédországban Zsolt családjának melegét, az Ágotától és férjétől Tordtól született dédunoka, Anton kedvességét élvezni. Anna számára itt is a család és a köztük levő szeretet volt a legfontosabb, s szívesen töltötte idejét olvasással, sütés-főzéssel, írásos hímzéssel, bármivel, amivel segíteni tudott. Apatársának, Bessenyei Lászlónak 2005-ben, majd férjének, Benkő Istvánnak 2009 decemberében bekövetkezett halála után anyatársával, Bessenyei (Cseke) Irmával töltötték csendben, békességben napjaikat. Alig egy hónapnyi különbséggel születtek, ugyanott éltek és nevelkedtek, gyermekeik házassága révén egy családként éltek, s amikor ez év március 12-én Irma elhunyt, ő úgy érezte, ideje neki is készülődni. Április 4-e, Irma temetésének napja után Benkő Anna többé nem kívánt felébredni. Április 9-én örökre elaludt. Isten nyugosztalja előre költözött drága szeretteivel együtt!

Veress Telegdi Magda írónő 77 éves korában, özvegységének második évében 2014. március 29-én stockholmi otthonában csendesen elhunyt. „Édesanyánk is elköltözött; legyűrte a gyász, az egyedüllét, a betegség. Csak az vigasztal, hogy jó helyre ment, ahol várták.” Ezt az értesítést küldték lányai: Bereczky-Veress Bíborka és Sántha Judit, mellékelve az itteni képet, ezzel a felirattal: „Újra együtt.” Most már valóban együtt lehetnek, hiszen eltávozta előtt Zoltán megígérte: Várni foglak. Veress Magda személyében az Erdélyi Könyv Egylet megálmodójától, egykori országos főfelügyelőnk, néhai Veress Zoltán feleségétől, sokunk által tisztelt és szeretett baráttól, igaz embertől, hűséges társtól búcsúzunk. Isten adjon nekik örök békességet!

Veress (Telegdi) Magda
1937–2014

Részlet V. Telegdi Magda: A kerek szám igézetében című írásából, melyet az EKÉ-ről írt:

„Több mint két évtizedes közösségi együttlét, húsz évnyi közös akarat, közös anyagi áldozat: megvalósítás. Emigráns életmű, amely köldökzsinórként kötődik a hazához, amely néha édes, néha mostoha, de haza. És kötődik a nyelvhez, ehhez az erős lánchoz, amely nem enged el, amely akarva-akaratlanul visszaköt nemzethez, hazához. Mert hiába akarnám angollá, svéddé, olasszá, franciává vagy bármivé változtatnom magam, a számban a szavak megtörnek, a nyelvem megbotlik, elárul, és csak anyanyelvemben vagyok otthon, ebben tudom méltósággal kifejezni magam. Ebben a nyelvi közösségben voltunk együtt az EKÉ-ben.”

Peszlen Ferenc
1929–2014

Ez év március 15-e hajnalán, Peszlen Ferenc, a mi Feri-bácsink, csendesen elhunyt. Számára többé már nem kel fel a nap. Egy tudatos, becsületes, munkás élet, egy konokul de panaszmentesen viselt súlyos betegség után, 85 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. A jó emberek szépen halnak meg, és ez most is bebizonyosodott. A fájdalomban osztozik népes családja, barátai és ismerősei. Hiányát már most és még sokáig fogjuk érezni. Peszlen Ferenc Budapesten született 1929. február 28-án. Karosszérialakatosnak tanult és a nagynevű Ganz-Mávag-ban dolgozott 1957-ig, amikor elhagyta hazáját és Svédországban kapott menedékjogot. Alingsåsban telepedett le és az ottani Volvo-gyárban dolgozott 40 éven át, egészen nyugdíjazásáig. 1959. május 23-án feleségül vette a már ikreket váró Ingeborgot, majd az ikrek – Mona és Per – megszületése után nevére vette őket és saját gyermekeinek tekintette. Később megszületett közös fiuk, Stefan is. A három gyermeket nagy tiszteletben és szeretetben felnevelte, és ez a kölcsönös szeretet kitartott haláláig és talán azon is túl. 1994-ben házassága megszakadt, és ennek következtében találtak egymásra Annával, akivel húsz igazán boldog évet éltek együtt Eskilstunában. Teljes mértékben elfogadta az Anna családját, és egy kölcsönös tisztelet és szeretet alakult ki közöttük. Az Anna gyerekeit és unokáit magáénak tekintette, mindenben segítségükre volt, amit nagy hozzáértéssel és szeretettel nyújtott, és ezért mindenki rajongott érte. A jellemét illetőleg elmondhatjuk, hogy szerény, csendes, de határozott személyiség volt. Sokoldalú, alapos és pontos volt, és minden szűkszavúsága ellenére az általa kimondott szónak nagy súlya volt. A technika iránti érdeklődése és elkötelezettsége a vitorlázó repülés iránti kivételes vonzalommal párosult. Ebben olyan kiváló eredményeket ért el, hogy a Svéd Királyi Aeroklub ezüstdiplomával jutalmazta. Az Annával töltött közös éveik alatt törekedett a szép emlékek sorát gyarapítani: együtt voltak a görögországi Korfun, a marokkói Agadiron, de voltak Olaszországban is, meglátogatták a New York-i unokájukat, és számtalanszor voltak otthon, Magyarországon. Azt mondják, hogy a halál kiszámíthatatlan, de Feri-bácsi mintha rácáfolt volna erre: mintha tudatosan, ő időzítette és irányította volna az eseményeket. Február végén még megünnepelte 85-dik születésnapját, március 1-én fogadta az alingsósi családját, majd 15-e hajnalán úgy távozott az élők sorából, hogy a mellette virrasztó Stefan fiával fogták egymás kezét. Olyen egy méltóságteljes halál. Nyugodjék olyan csendben és békében, ahogyan élt. Áldás poraira! (A megemlékezést írta: Fekete Jenő eskilstunai felügyelő)

Megüresedett lakások a stockholmi Magyar Idősek Otthonában

A stockholmi Magyar Idősek Otthonában felszabadult két lakás. A ház, amelyben a lakások vannak (képünkön a háttérben látszó toronyház), nagyon szép helyen, a főváros Gröndal félszigetén, a Mälaren tó partján fekszik. Aki Svédország bármely részéből érdeklődik, hogy magyar környezetben, hazai ételeket fogyasztva és magyarul is beszélő házi gondozók között töltse el idős éveit, kérjük, hogy jelentkezzen. A beköltözés feltételeiről felvilágosítást ad: Palotai Mária a 08–410 016 02 telefonon, vagy e-mail-ben: ungersktseniorboende.ab@telia.com.

A Magyar Idősek Otthonában dolgozó, magyarul is beszélő lányok szívesen vállalnak házi ápolást (hemtjänst) Stockholm bármely területén. Kérjük, hogy kérdéseikkel keressék meg Palotai Máriát, aki részletes tájékoztatást tud adni a lehetőségekről.

Skånei táj (Szilágyi Enikő felvétele)

ISTENTISZTELETEK AZ ELSŐ FÉLÉV HÁTRALEVŐ KÉT HÓNAPJÁBAN

MÁJUS

10	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4	
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1	
11	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21	
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Torpaplan	
16	18:30	BORÅS	Hässleholmskyrkan	Våglängdsgatan 3	
17	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	Bruksgatan 27	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	*Bartos László teológus*
		Figyelem! Göteborgban ezúttal szombaton tartjuk az istentiszteletet			
18	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg	
24	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4	***Budapesti teológusok***
		Ez alkalommal Västerås gyülekezetét is Eskilstunába hívjuk és várjuk!			
25	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	Humlegårdsgatan 13	***Budapesti teológusok***
		Ez alkalommal Uppsala gyülekezetét is Stockholmba hívjuk és várjuk!			

JÚNIUS

14	13:00	TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1	úrvacsora	Varga Pál
15	13:00	HELSINKI	Alppila	Kotkankatu 2	úrvacsora	Varga Pál
14	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4	úrvacsora	
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1	úrvacsora	
15	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21	úrvacsora	
		Ez alkalommal Jönköping gyülekezetét is Ljungbyba hívjuk és várjuk!				
20	14:00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti Otthon	*A 40-es útról Äspered felé 3,5 km-re balra.*		
21	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	Bruksgatan 27	úrvacsora	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	úrvacsora	
22	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg	úrvacsora	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	úrvacsora	
28	12:30	VÄSTERÅS	Viksängskyrkan	Björnövägen 14	úrvacsora	
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4	úrvacsora	
29	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	Humlegårdsgatan 13	úrvacsora	
	17:00	UPPSALA	S:t Pers kyrka	Kvarntorget	úrvacsora	

új kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapja
Az Északon élő magyarok ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning Ungrarnas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik évente 4 szám
(Utkommer 4 nummer per år)

Nr. 1 årgång XXII. évfolyam 1. szám
Maj 2013 május
Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
a Protestáns Egyháztanács (Kyrkorådet)

Szerkesztő (Redaktör)
Molnár-Veress Pál
S–523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Telefon: +46–(0)33–275 022

E-mail: tggparokia@gmail.com
Honlap (Websida): www.keve.se

Nyomda: Graphic City Trading AB
Borås, N. Långgata 47 Tel: +46–(0)33–123 087
Példányszám (Upplaga)
900

Egyházfenntartási járulékot fizető tagjainknak
a lapot ingyen küldjük.
Az Új Kéve iránt érdeklődő más olvasóinkat kérjük,
tájékoztatásért forduljanak a Lelkészi Hivatalhoz:
523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136
Telefon: +46–(0)33–275 022
Mobil: +46–(0)70–602 29 68

Egyházi Közösségünk Plusgiro számlaszáma:
Ungerska Protestantiska Samfundet

Plusgiro 602047–3

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség
Gyülekezeti Otthona

TÅNGAGÄRDE

az Egyházi Közösség által létrehozott
TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
(Stiftelsen Tångagärde Församlingsgård) kezelésében áll.

A Gyülekezeti Otthon címe:
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Telefon: +46–(0)33–275 022

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNYT
az Egyháztanács által kinevezett
INTÉZŐBIZOTTSÁG vezeti.

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
INTÉZŐBIZOTTSÁGÁNAK
megbízott elnöke
SZŐCS LÁSZLÓ
561 51 HUSKVARNA Lahagsgatan 15
Mobil: +46–(0)70–276 88 45
E-mail: formgravyr@gmail.com

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
pénztárosa
GAAL IMRE
561 48 HUSKVARNA Ollonborrvägen 6
Tel: 036–134 572 Mobil: +46–(0)70–528 13 41
E-mail: @

A Tångagärde Alapítvány Plusgiro számlaszáma:
Stiftelsen Tångagärde Församlingsgård

Plusgiro 25534–9

MÁS ÉSZAKI / BALTI ORSZÁGOKBAN ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK MEGBÍZOTT VEZETŐI
(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn
BÁN ISTVÁN
EE-75326 KARLA Ra vald, Harjumaa
Lodjapuu tee 10-1 Mobil: +372–50–696 42

FINNORSZÁG – Helsinki – Tampere
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiaankatu 32
Tel: +358–19231242 Mobil: +358–40–960 75 59

új kéve Posttidning B
UNGERSKA PROTESTANTISKA SAMFUNDET
Returadress: 523 98 HÖKERUM Tångagärde 136

Sinka István

ÉS ELFELEJTETTÉK

Varsányhely rétjein
öreg summás kaszált,
ezelőtt hat évvel
– láttam, harmatban állt.

Harmatban, hajnalban
kaszált negyven évig
– útját most az idők
könnyeimmel mérik.

Jól kaszált jó szóért,
jól kaszált korpáért,
kaszált önmagáért
s kaszált az országért.

Ki tudja, szegény, hogy
hány rendet is vágott,
míg az utolsónál
örökre megállott.

Hazavitték Gyánba,
szeretgették, mosták,
sirató nénikék
körül hajladozták.

Körül hajladozták
földet tettek rája,
és elfelejtették...
S azóta kaszája

vén szilvafa-ágon
szélben hilintázik,
s ő is, mint gazdája,
elporladni vágyik.